

Jeden svět na školách

Zpráva o dotazníkovém šetření na středních školách 2012
včetně porovnání s rokem 2009

Jeden svět
na školách

 MillwardBrown

Úvod

Společnost Člověk v tísni, o. p. s. zopakovala v lednu 2012 dotazníkové šetření mezi studenty českých středních škol. Šetření probíhalo ve spolupráci s agenturou pro výzkum trhu Millward Brown. Dotazníkové šetření je součástí vzdělávacího programu Jeden svět na školách, konkrétně projektu Kdo jiný?, zaměřeného na podporu aktivního občanství mladých lidí. Jde o druhé, opakované šetření tohoto typu, první bylo realizováno na přelomu roku 2008/2009.

Kontakt:

Člověk v tísni, o. p. s.
Jeden svět na školách
Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2
tel: 226 200 429
fax: 226 200 401

e-mail: jsns@jsns.cz
web: www.jsns.cz

Kontakt:

Millward Brown, s.r.o.
Klimentská 10, 110 00 Praha 1
tel: 225 300 211
fax: 225 300 300

e-mail: martin.jilek@millwardbrown.com
web: www.millwardbrown.com

Obsah

Metodologie	4
Jak číst tuto závěrečnou zprávu	5
Životní styl	7
Lokální a globální problémy	11
Aktivní zapojení do řešení problémů	25
Média	30
Politické preference	37
Československé dějiny	45
Životní spokojenost a hodnoty	50
Spokojenost se školou	53
Cestování a vztah k cizím zemím	58
Vztah k Evropské unii	61
Příloha – dotazník	64

Pro zajištění reprezentativity souboru a maximální reliability a validity dat bylo využito metody náhodného výběru. Jako opora výběru sloužil kompletní seznam středních škol v ČR. Z něj bylo náhodně vybráno 150 škol, jejichž ředitelé byli požádáni o účast na výzkumu. Osmdesát škol, které souhlasily se zapojením do průzkumu, obdrželo dotazníky s pokyny pro realizaci výzkumu. Studenti vyplňovali dotazníky sami během vyučovací hodiny. Z každé školy bylo zařazeno přibližně 20 dotazníků.

Do finálního vzorku bylo vždy v rámci jednotlivých typů škol opět náhodně vybráno celkem 1 100 respondentů tak, aby finální struktura vzorku přesně odpovídala podílu gymnázií, učilišť a SOŠ v ČR.

Pro srovnání byly použity výsledky předcházejícího výzkumu realizovaného na přelomu let 2008 a 2009 společností Člověk v tísni, o. p. s. ve spolupráci s agenturou pro výzkum trhu Millward Brown.

U tematických oblastí, které vykazaly výrazné posuny v zjištěních oproti předchozímu výzkumu, připojujeme i širší interpretaci odborníka. Autoři interpretací pracovali s daty, která obsahuje tato závěrečná zpráva.

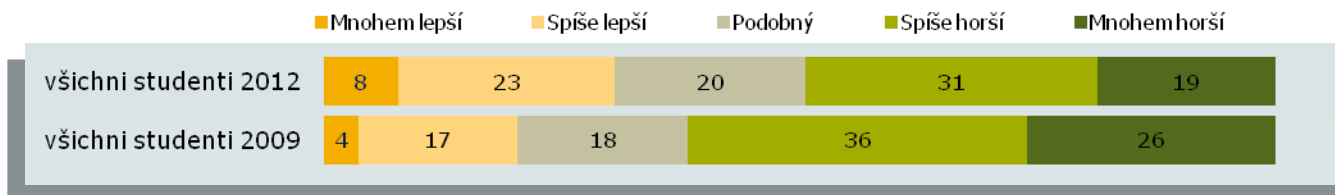
Struktura vzorku:

- Gymnázia	24,5 %
- SOŠ	53,1 %
- Učiliště	22,4 %
- muži	50,8 %
- ženy	49,2 %
- 15–17 let	61,5 %
- 18–20 let	38,5 %
- Morava	33,8 %
- Čechy	66,2 %

Celková životní spokojenost studentů v porovnání se situací před třemi lety mírně poklesla (52 % vs. 60 %). Stále platí, že nejvyšší spokojenost deklarují studenti gymnázií a studenti rodičů s nejvyšším dosaženým vzděláním.

V rámečku je znázorněno porovnání výsledků výzkumu realizovaného v roce 2012 se stejným výzkumem z roku 2009.

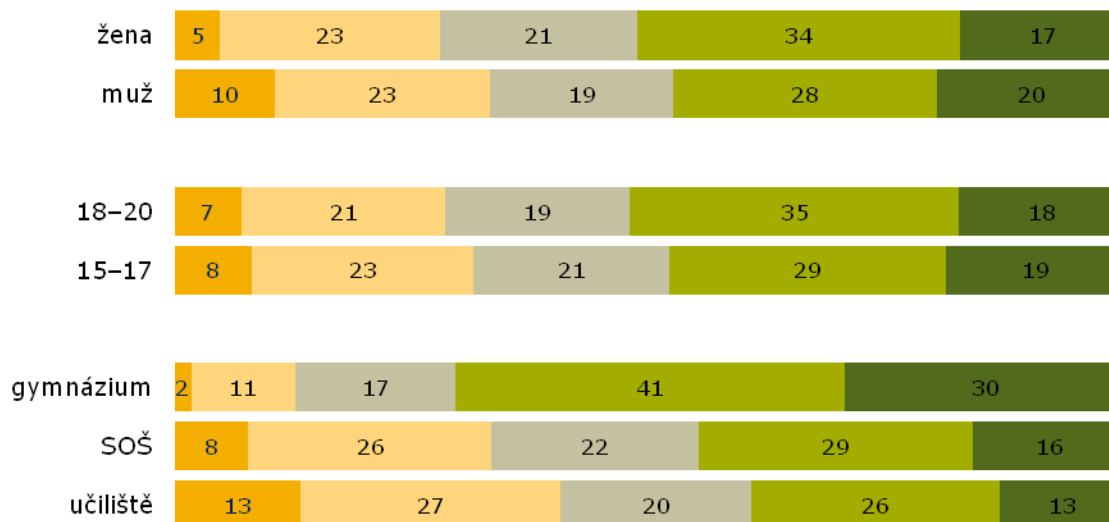
Zde najdete komentář ke grafu.

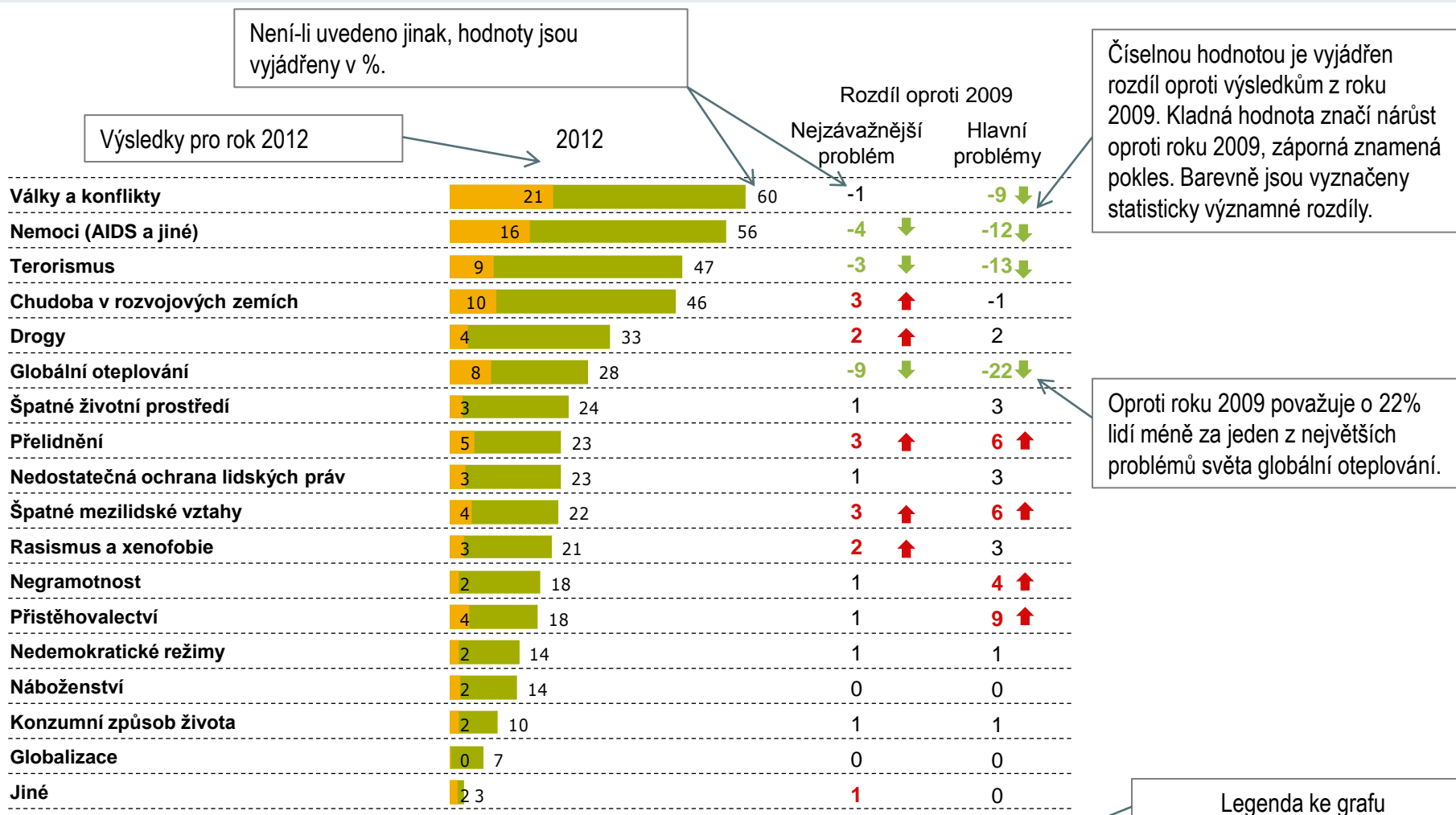
2012

Následuje detailní třídění dat výzkumu realizovaného na začátku roku 2012.

Zde najdete znění otázky.

Jak číst tuto závěrečnou zprávu.

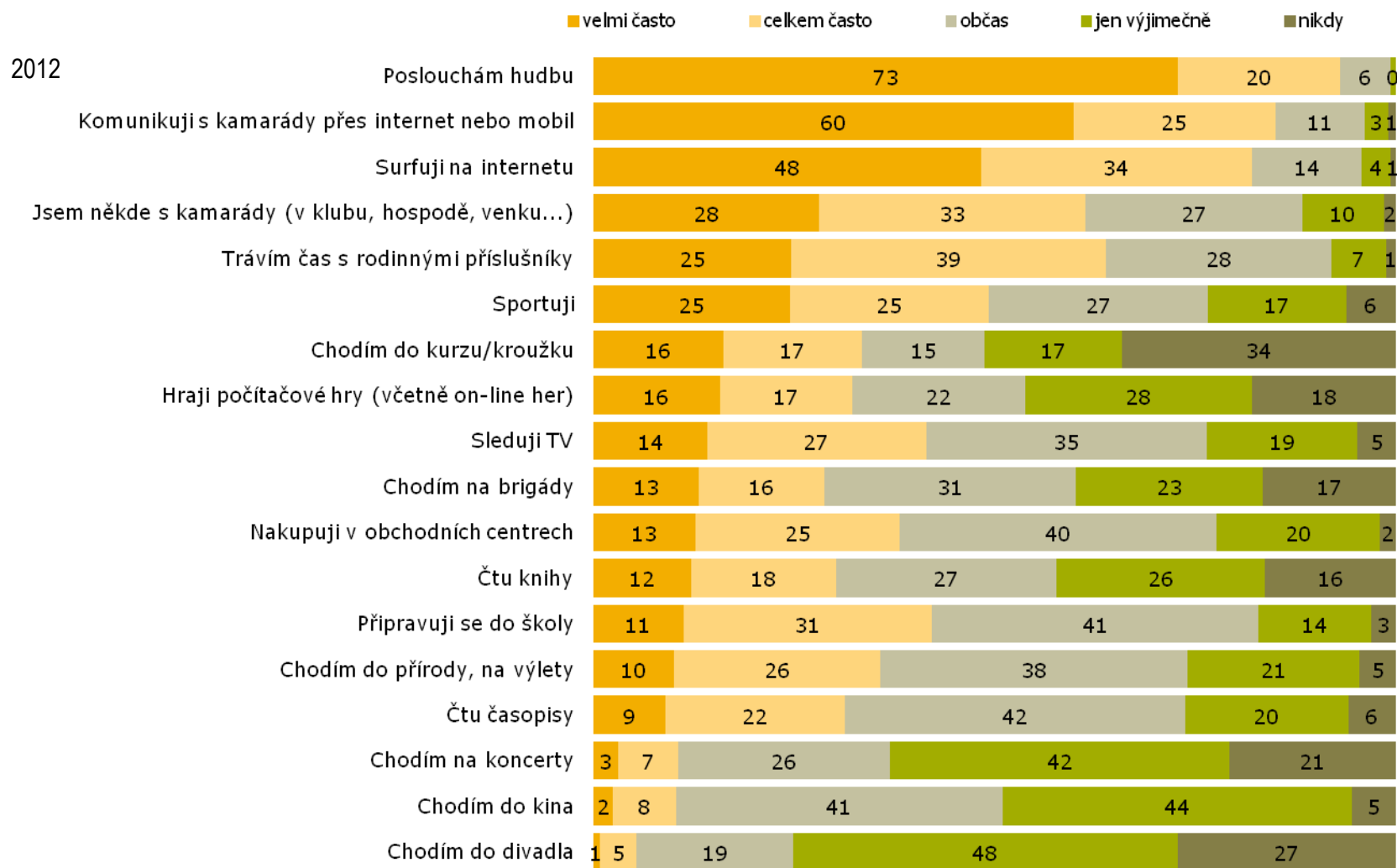
13. Za největší problémy světa považují
14. Ze seznamu výše považují za nejzávažnější

Životní styl

- Životní styl studentů se za poslední tři roky výrazně nezměnil. Mladí lidé tráví nejčastěji volný čas poslechem hudby a komunikací s přáteli, a to více prostřednictvím moderní technologie než při osobním setkávání.
- Internet jako volnočasová zábava získává přednost před sledováním televize, ale i před ostatními zdroji zábavy. Velmi málo studentů chodí pravidelně do kina, na koncerty nebo do divadla, ale i na výlety do přírody.
- Při elektronické komunikaci mladí lidé nejčastěji využívají mobilní telefon, naopak e-mail je využíván studenty jen zřídka.

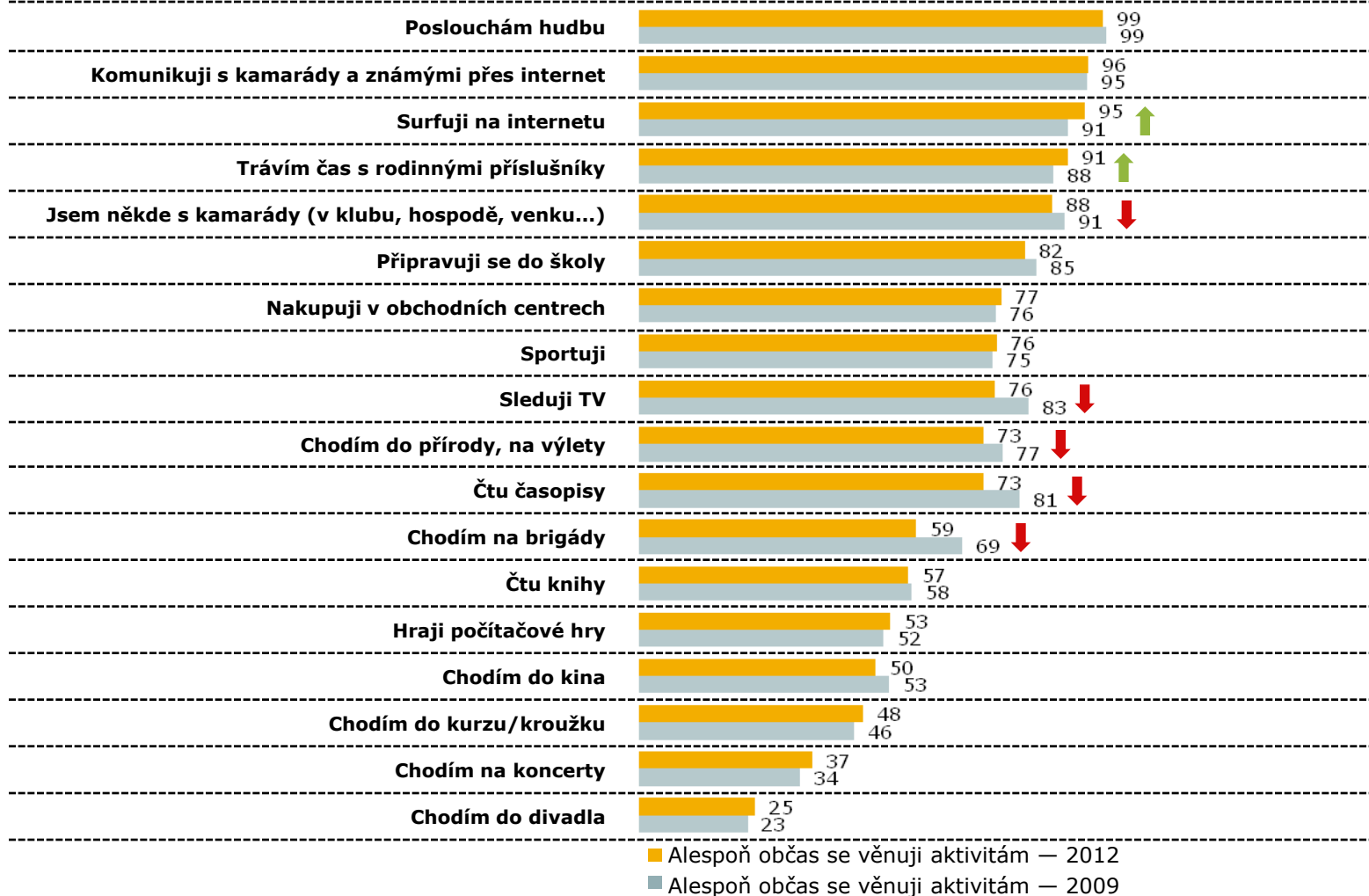
Hudba, internet a kamarádi, to jsou oblasti, které nejčastěji naplňují volný čas dnešních studentů. U internetu tráví studenti jednoznačně více času než u televize. Je už dokonce více těch, kteří hrají velmi často počítačové hry, než těch, kteří velmi často sledují televizi. Čtení knih je méně časté a 42 % studentů nečte knihy vůbec nebo jen výjimečně.

1. Následujícím aktivitám se věnuji... (zakroužkujte odpovídající možnost)

Srovnáme-li výsledky naší studie s výzkumem z roku 2009, vidíme, že se životní styl mladých nijak výrazně nezměnil. Rozdílů jsou většinou v rámci statistické výběrové chyby. Zajímavý je pouze pokles těch, kteří chodí na brigády, čtou časopisy a sledují televizi. Pro potvrzení existence nějakého trendu bychom ale potřebovali další šetření s větším časovým odstupem.

2012

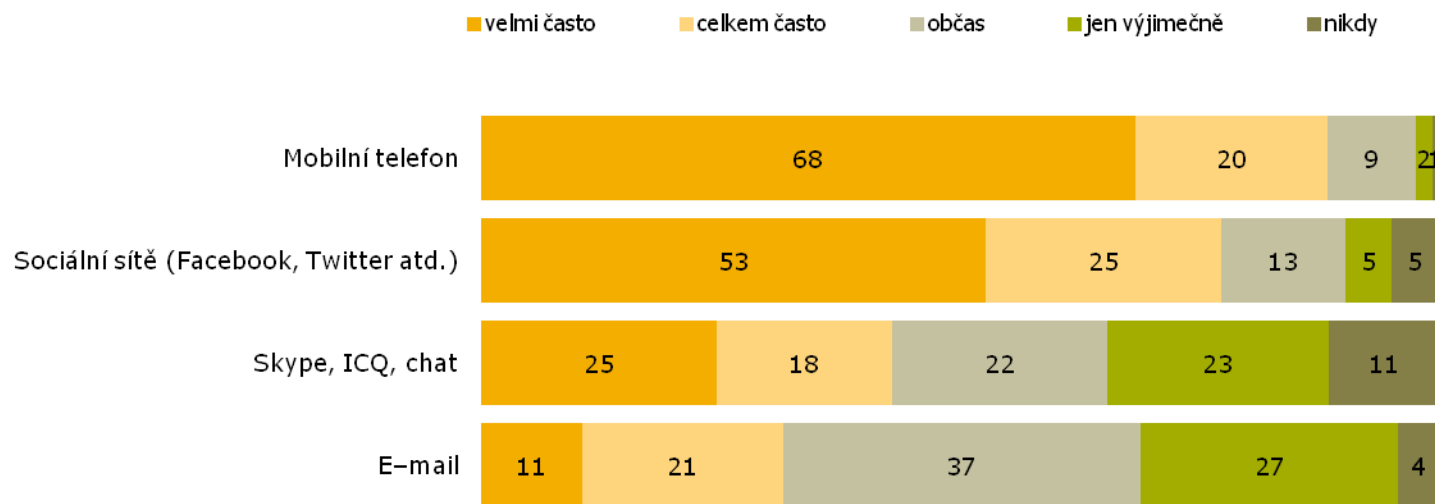

1. Následujícím aktivitám se věnuji... (zakroužkujte odpovídající možnost)

Pro běžnou každodenní komunikaci je nejčastěji využíván mobilní telefon, který používá velmi nebo celkem často 88 % studentů. Následují sociální sítě, které velmi nebo celkem často využívá 78 % studentů. Naopak e-mail je využíván jen okrajově, často jej využívá asi třetina studentů.

2012

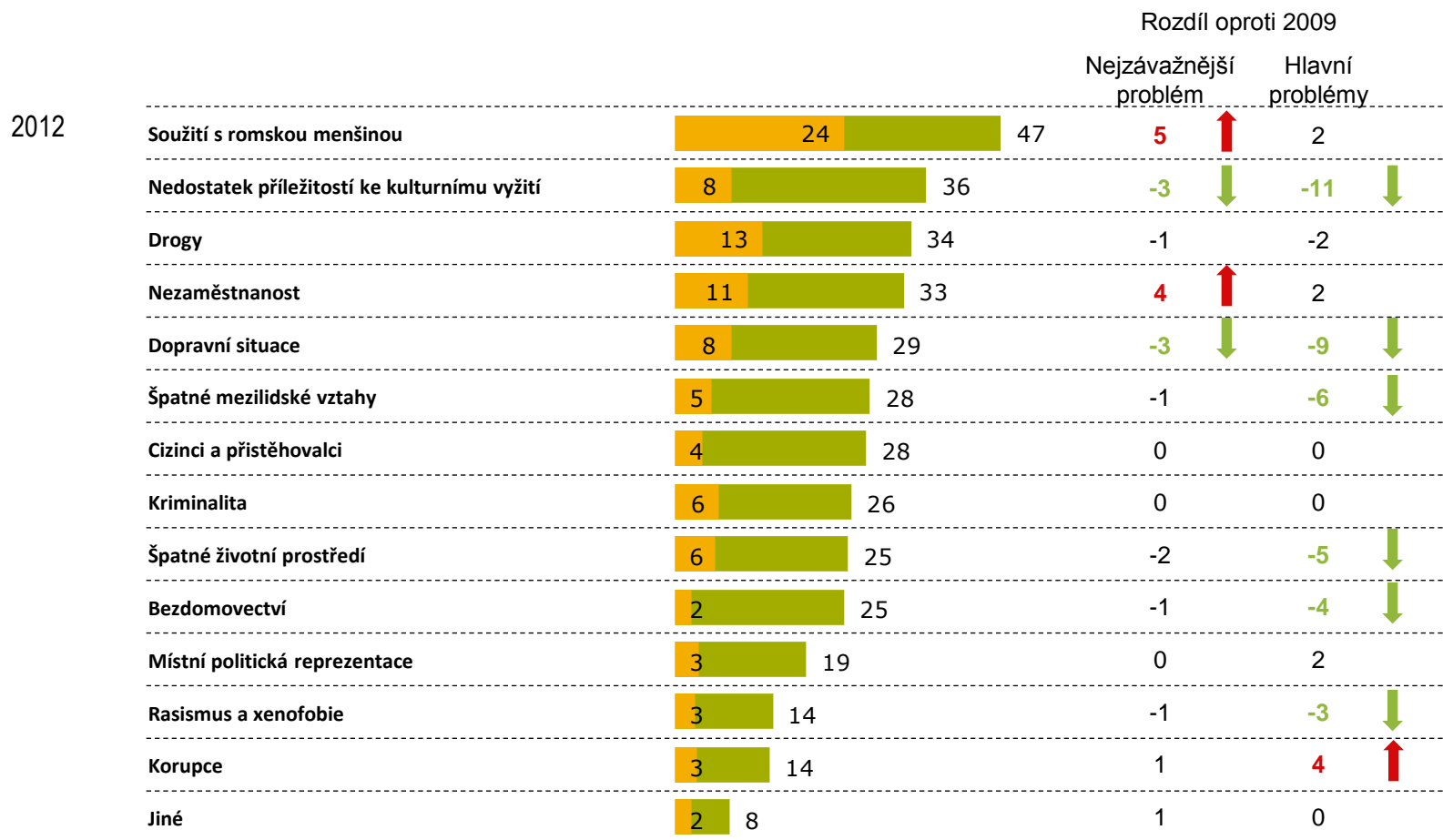

Lokální a globální problémy

- Na úrovni místa bydliště i ČR je v roce 2012 na prvním místě deklarovaných problémů soužití s romskou menšinou. Oproti roku 2009 je tento problém intenzivněji vnímán na území celé ČR. Naopak na úrovni obce/města bydliště byl posun na hranici statistické chyby. Rovněž došlo k nárůstu vlivu médií jako informačního zdroje k tomuto problému.
- Mezi hlavní problémy nadále patří politická reprezentace a nezaměstnanost.
- Na úrovni globálních problémů pozorujeme největší propad oproti roku 2009 ve vnímání závažnosti globálního oteplování.

Soužití s romskou menšinou je studenty vnímáno jako významnější problém, než tomu bylo v roce 2009, a dostalo se tak na pomyslné první místo žebříčku hlavních lokálních problémů. Rasismus a xenofobii přitom mnoho studentů jako problém nevnímá.

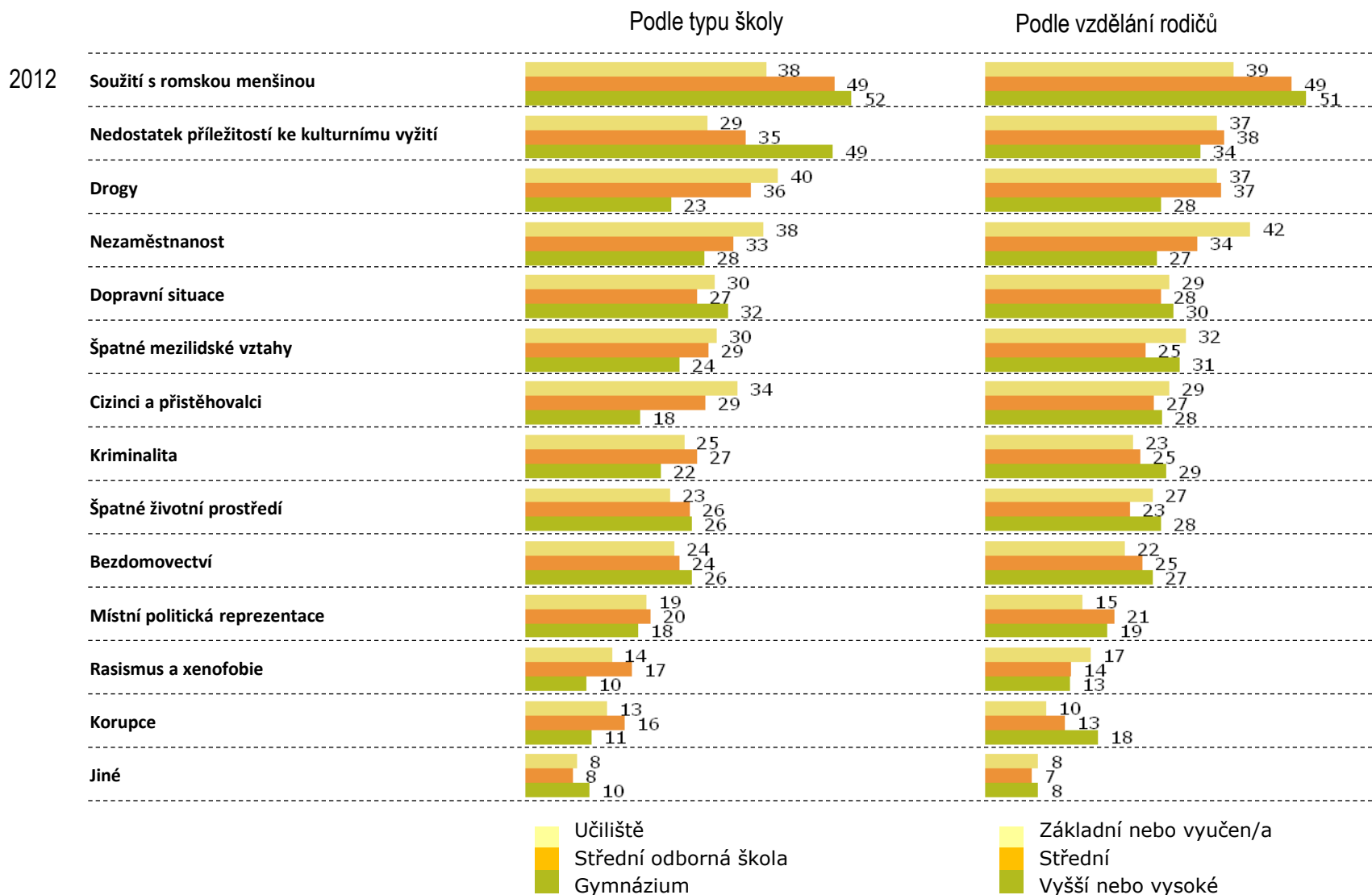
3. Za největší problémy města/vesnice, ve kterém bydlím, považuji
4. Ze seznamu výše považuji za nejzávažnější

Hlavní problémy

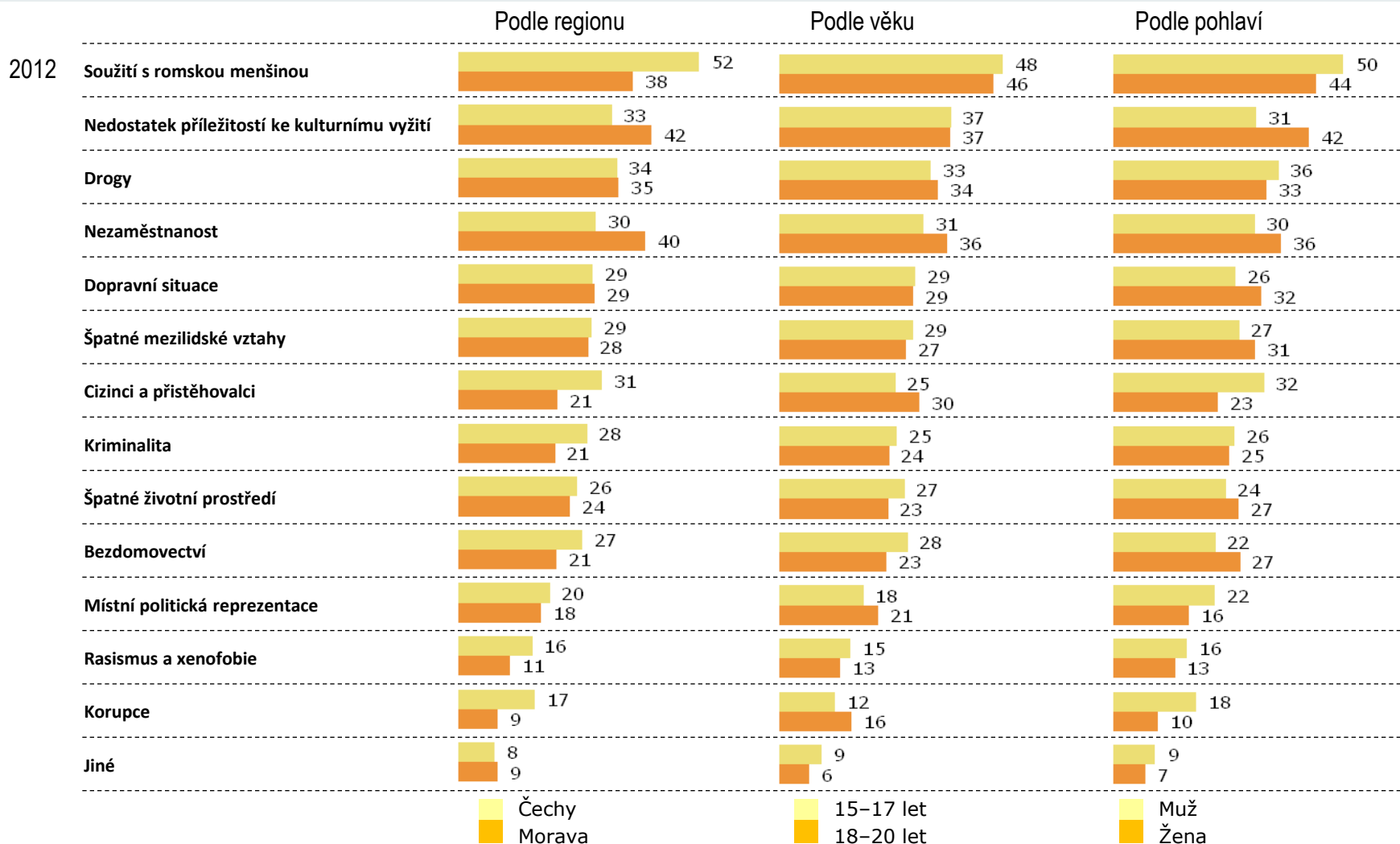
Nejzávažnější problém

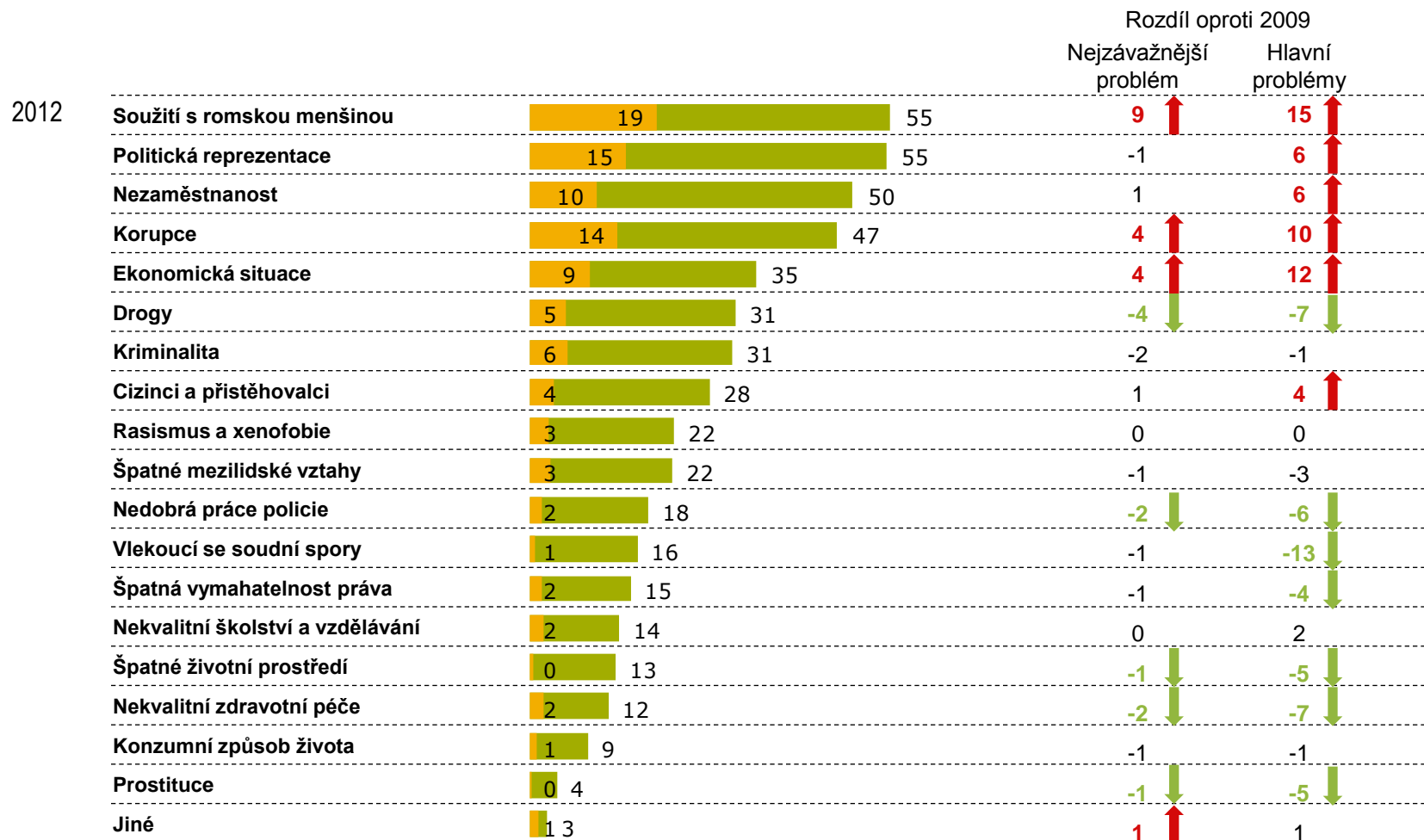
Studenti učilišť nejčastěji označují za hlavní problém drogy, soužití s romskou menšinou a nezaměstnanost. Pro studenty SOŠ představuje hlavní problém soužití s romskou menšinou. U studentů gymnázií je to vedle toho ještě nedostatek kulturního vyžití. Výsledky podle vzdělání rodičů silně korelují s výsledky podle typu školy.

V Čechách je jako problém nejčastěji zmiňováno soužití s romskou menšinou, na Moravě je naopak silněji vnímán nedostatek kulturního vyžití a nezaměstnanost. Z hlediska věku je nezaměstnanost častěji uváděna staršími studenty, a také dívkami, které vidí problém také v kulturním vyžití. Z hlediska pohlaví je větší rozdíl patrný u problému soužití s Romy a problému cizinců a přistěhovalců, které častěji zmiňují chlapi.

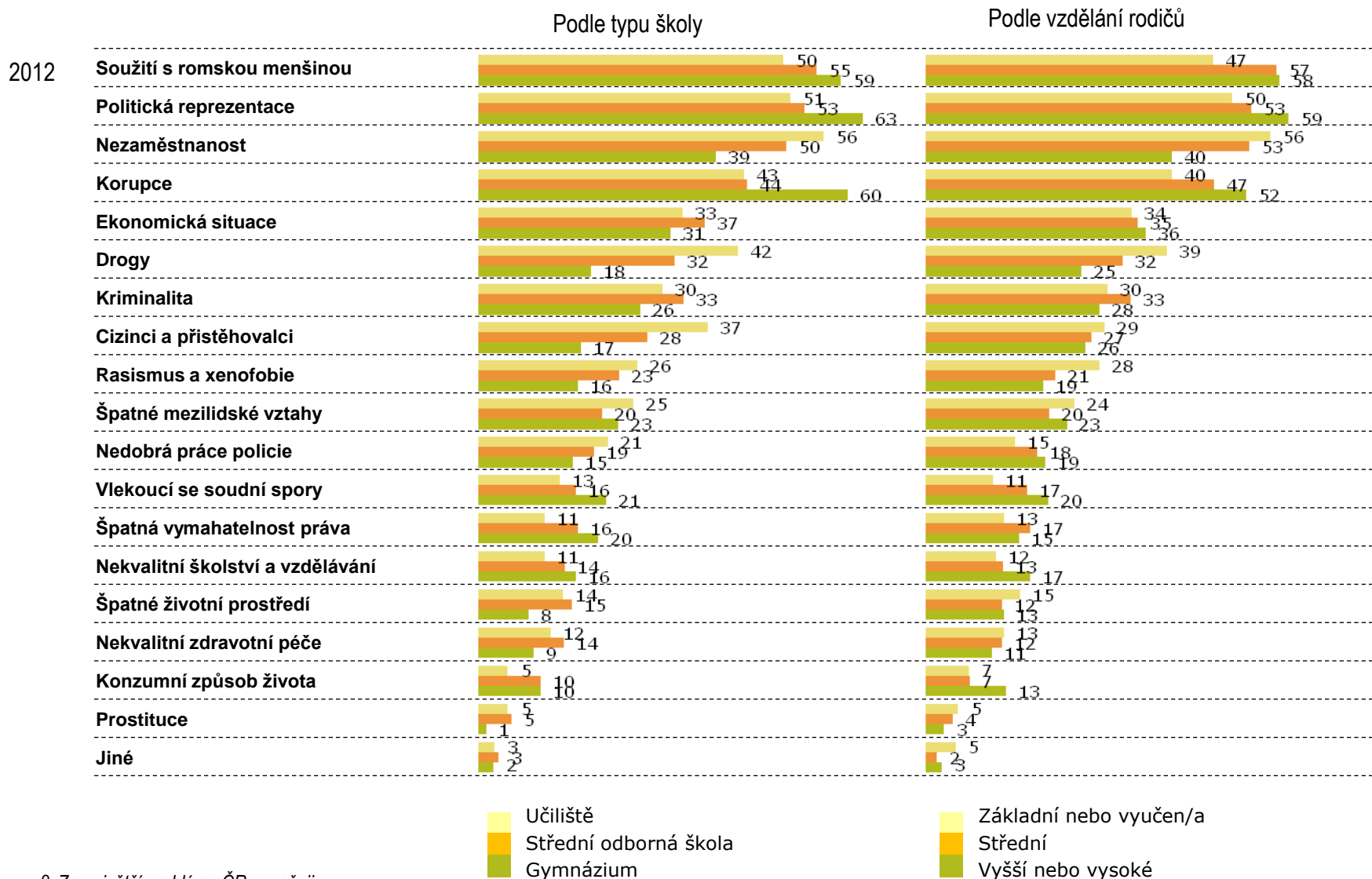
Oproti roku 2009 došlo ve třech oblastech k významným posunům ve vnímání hlavních problémů na úrovni ČR: soužití s Romy (které se tak dostalo na první místo), korupce a ekonomická situace. Mezi hlavní problémy nadále patří obraz politické reprezentace a nezaměstnanost.

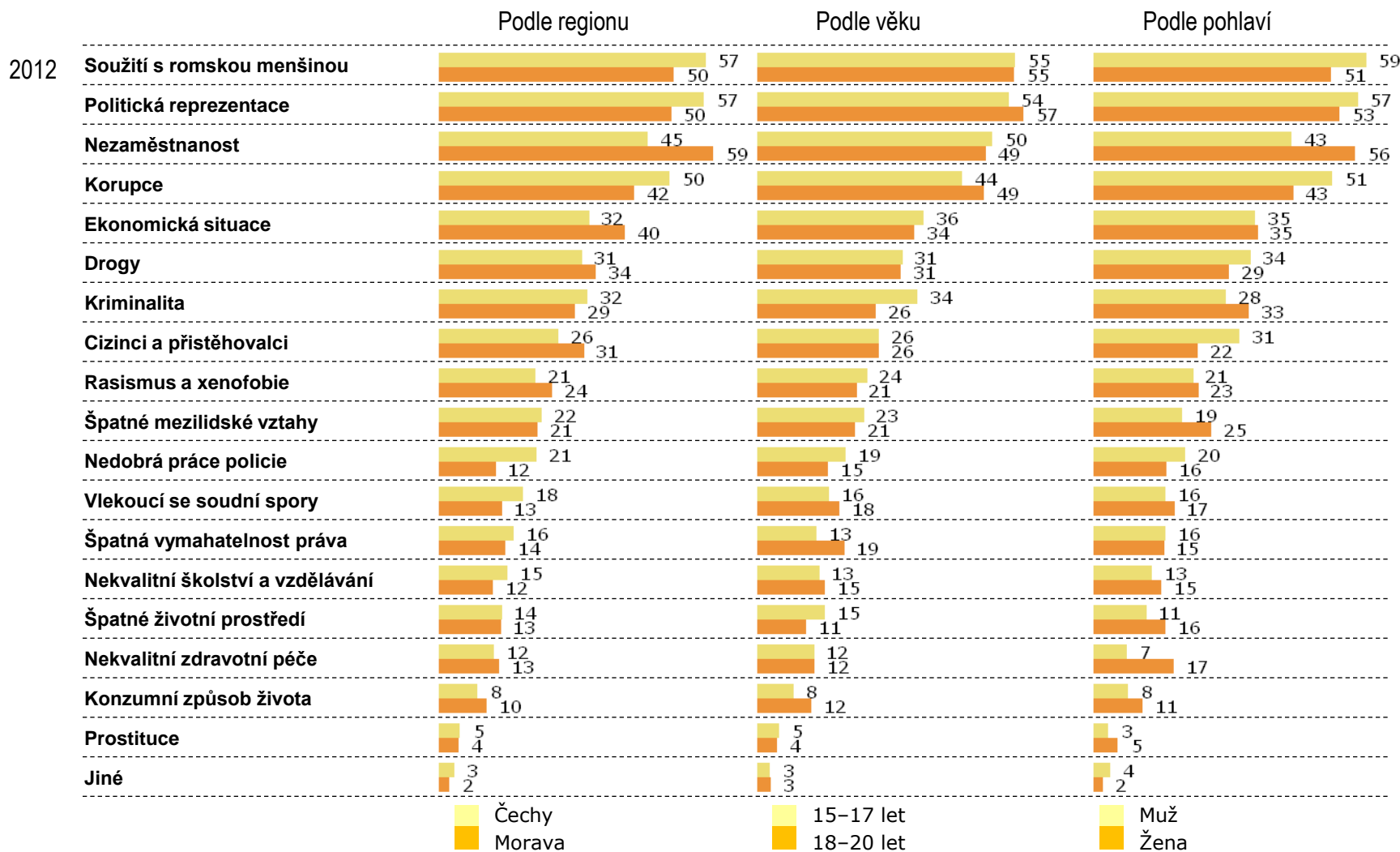
8. Za největší problémy ČR považují

9. Ze seznamu výše považují za nejzávažnější

Studenti gymnázií vnímají silněji než ostatní především problém politické reprezentace a korupci. Naopak pro studenty učilišť a studenty s nižším vzděláním rodičů je relativně závažnější otázka nezaměstnanosti, drog, cizinců a přistěhovalců.

Tak jako na lokální úrovni, i na úrovni problémů ČR platí, že na Moravě je jako problém častěji vnímána nezaměstnanost a ekonomická situace, v Čechách soužití s Romy a obraz politické reprezentace. Dívky jsou citlivější zejména na problém nezaměstnanosti, chlapci opět na soužití s Romy.

Hlavní příčiny problematického soužití s romskou menšinou vidí studenti především v neochotě Romů pracovat, projevech rasismu ze strany romské menšiny a neochotě Romů se vzdělávat. Příčiny, které označují jako viníka většinovou společnost, jsou zmiňovány jen výjimečně.

2012

Za hlavní problémy dnešního světa považují studenti především války, nemoci, terorismus a chudobu. Oproti roku 2009 jsou hlavní problémy zmiňovány méně často a okrajové o něco častěji. Největší rozdíl můžeme vidět u globálního oteplování, které ve srovnání s rokem 2009 vnímá jako problém mnohem méně studentů.

2012			Rozdíl oproti 2009	
	Nejzávažnější problém	Hlavní problémy	Nejzávažnější problém	Hlavní problémy
Války a konflikty	21	60	-1	-9
Nemoci (AIDS a jiné)	16	56	-4	-12
Terorismus	9	47	-3	-13
Chudoba v rozvojových zemích	10	46	3	-1
Drogy	4	33	2	2
Globální oteplování	8	28	-9	-22
Špatné životní prostředí	3	24	1	3
Přelidnění	5	23	3	6
Nedostatečná ochrana lidských práv	3	23	1	3
Špatné mezilidské vztahy	4	22	3	6
Rasismus a xenofobie	3	21	2	3
Negramotnost	2	18	1	4
Přistěhovalectví	4	18	1	9
Nedemokratické režimy	2	14	1	1
Náboženství	2	14	0	0
Konzumní způsob života	2	10	1	1
Globalizace	0	7	0	0
Jiné	2	3	1	0

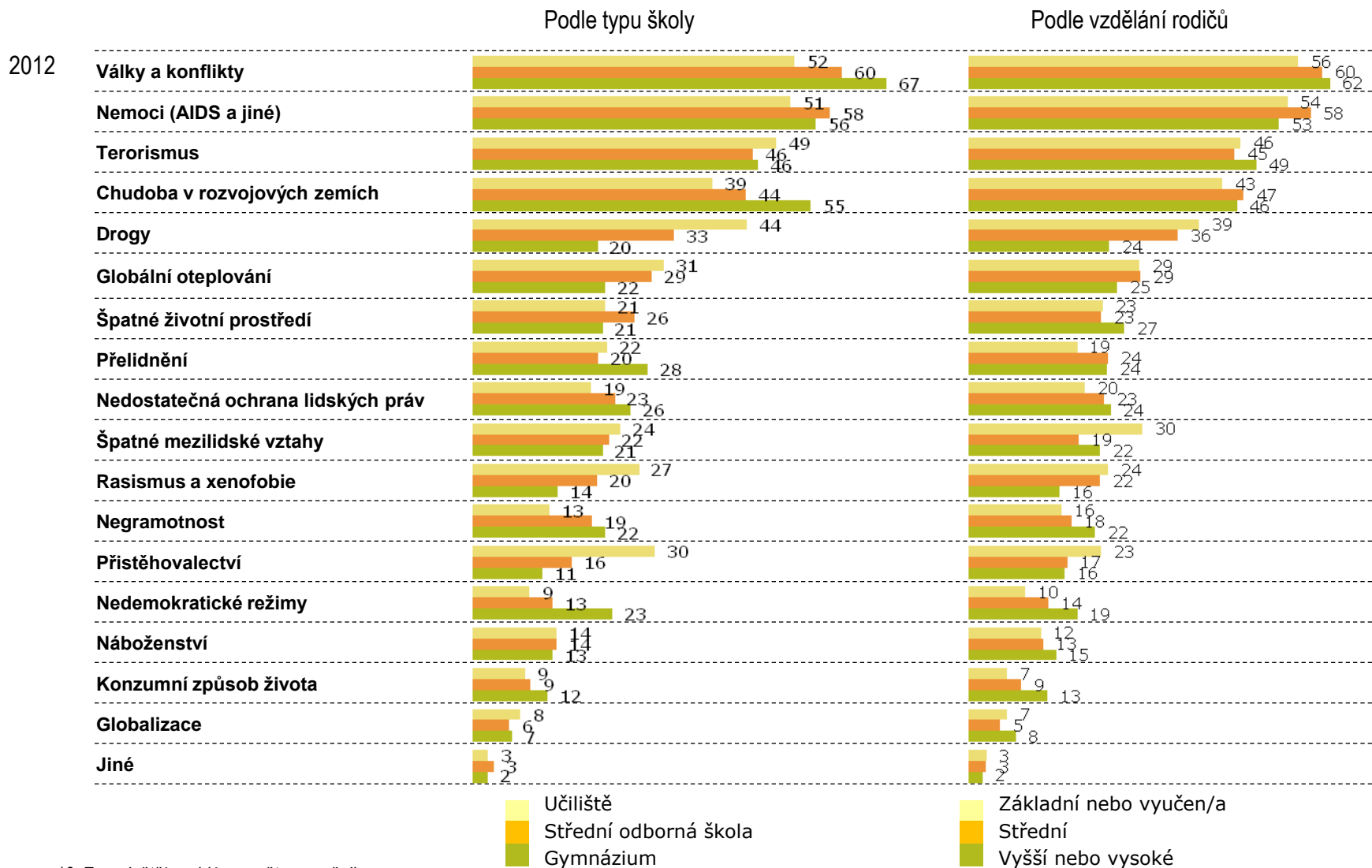
13. Za největší problémy světa považují

14. Ze seznamu výše považují za nejzávažnější

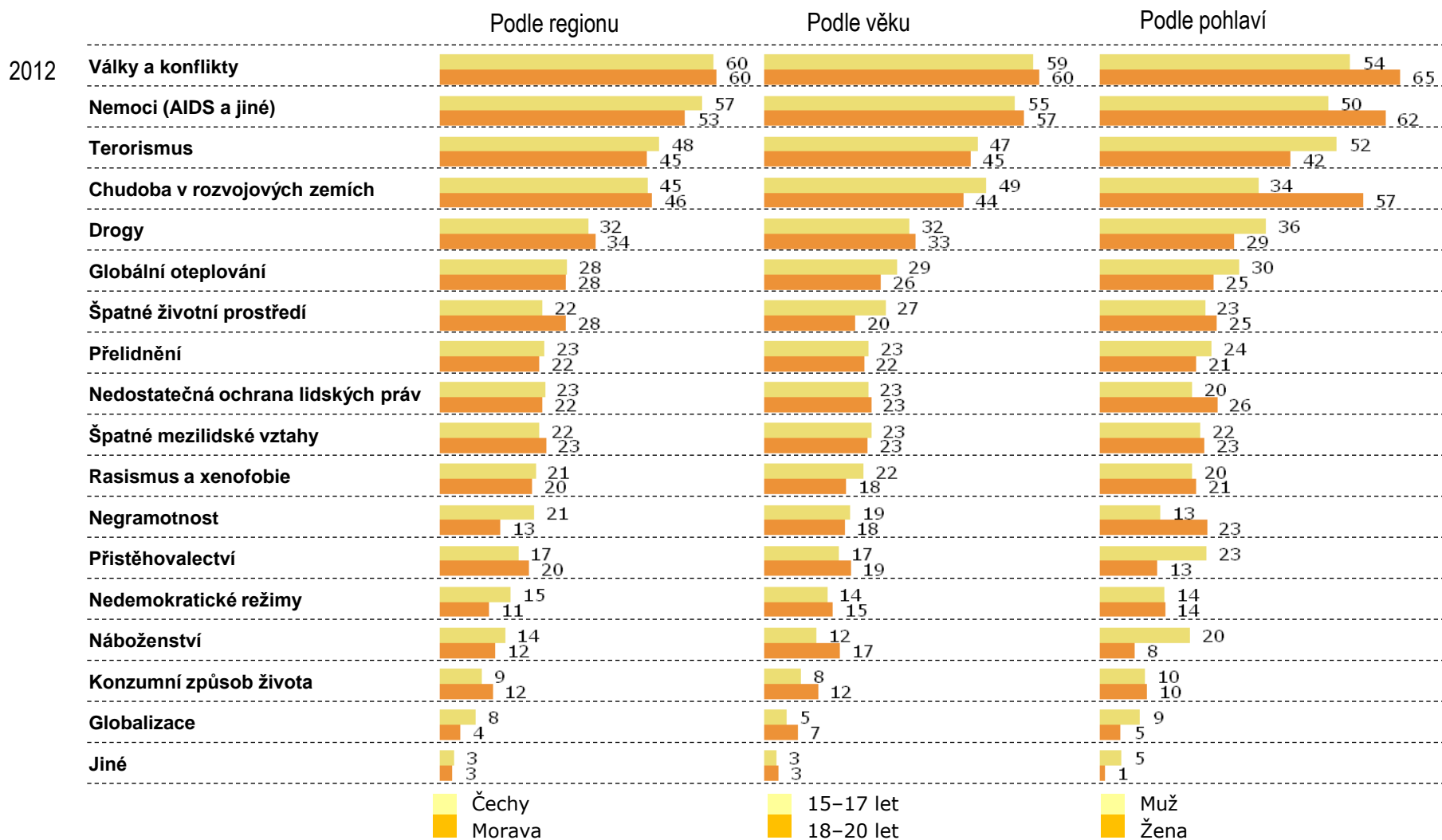

Studenti učilišť jsou citlivější na problémy chudoby v rozvojových zemích a problémy spojené s náboženstvím. Naopak studenti gymnázií častěji zmiňovali války, globální oteplování, lidská práva a nedemokratické režimy.

Jednotlivé skupiny podle věku nebo regionu vnímají hlavní problémy světa stejně. Dívky označují v porovnání s chlapci za závažnější problémy nemoci a chudobu v rozvojových zemích. Za největší problém je oběma pohlavími vnímán problém válek a konfliktů.

IVAN GABAL

- sociolog, autor studie o sociální exkluzi Romů, výkonný ředitel společnosti Gabal Analysis Consulting

Ze základního třídění a časového srovnání dat lze odvodit následující hypotetické interpretace týkající se části výzkumu zaměřené na vnímání prioritních společenských problémů mezi studenty středních škol a učilišť, které mohou být do budoucna vhodným námětem na rozšíření o podrobnější statistickou analýzu dat mířící ke kořenům postojů.

- Nárůst pozornosti týkající se problémů v soužití s romskou menšinou odpovídá reálnému vývoji společnosti, růstu interetnického napětí mezi Romy a majoritní společností ve většině regionů a také růstu počtu konfliktů a jejich mediální expozice.
- Obdobný trend je patrný i v růstu pozornosti sociálním rizikům, jako je nezaměstnanost a ekonomické problémy, což také odpovídá krizovému hospodářskému vývoji po roce 2009.
- Ve shromážděných datech se projevují vnitřní rozdíly mezi uční a gymnazisty, a to nárůstem pozornosti problému drog mezi uční a studenty středních odborných škol, a naopak nárůstem pozornosti problémům korupce a politické reprezentace mezi gymnazisty, což odpovídá jak obecnému vývoji, tak tomu, že jde o problematiku, jejíž vnímání je sociálně a vzdělanostně diferencované.
- Učňovská mládež, zejména v prostředí velkoměst, vykazuje vyšší a rostoucí úroveň etnicky rigidnějších postojů, včetně zhoršení pohledu na cizince a Romy, a zjevně vyšší expozici problémů drog i sociálním hrozbám.

Pokud jde o postoje k romské menšině, lze konstatovat toto:

- Středoškolská mládež se zřejmě neliší od postojů dospělé české populace, a to jak vnímáním intenzity problému, tak zejména alokací odpovědnosti za sociální propad a vyloučení Romů.
- Část studentů, ať už z osobní zkušenosti, nebo „z druhé“ ruky či z doslechu, vidí netoleranci a rasismus na straně romské menšiny ze 40 % a bezmála 60 % Romům připisuje neochotu pracovat.
- Naopak alokování odpovědnosti za interetnickou bariéru na stranu institucí a české společnosti je minimální a pohybuje se v pásmu výjimek nebo statistické chyby (např. lichva – 5 %) a středoškolská mládež tyto aspekty prakticky nevidí.
- Zajímavé je, že studenti přičítají veškerou odpovědnost za nízké vzdělání Romů jejich neochotě se vzdělávat (37 %) a jen výjimečně špatné kvalitě vzdělávací politiky a školství (7 %), jakkoli s tímto školstvím mají každodenní zkušenost.

V postojích k romské menšině lze tedy vyslovit následující hypotetické závěry:

- Očekávání jisté změny etnického klimatu a vztahu k Romům u mladší generace a v mezigenerační změně, zvýšení otevřenosti, tolerance, vrstevnické solidarity, interetnického mísení, přátelství, případně i partnerských vztahů se nenaplnilo a vzorec pohledu studentů na Romy je možná ještě více rigidní, etnický a odmítavý než u dospělé populace.

- V důsledku se bude etnické napětí, narušení soudržnosti české společnosti a podpora segregace prolongovat do budoucna o další generaci s tím, že mezi středoškoláky je dnes zřetelněji přítomná interetnické agresivity ze strany Romů, sdílené špatné zkušenosti a nedůvěra až strach značného podílu středoškoláků.
- Je zřejmé, že české střední školství segregovaný pohled na Romy i vztah k nim neoslabuje, ale zřejmě akceptuje či přenáší na další generaci, jakkoli zkušenosti s romskými spolužáky mají studenti minimální.
- Zdá se, že se pohled gymnazistů kvalitativně od ostatních neliší, což je – zejména pokud jde o interpretaci kořenů vyloučení a nedostatečných šancí na vzdělání u romských vrstevníků – nelichotivá vizitka vzdělávání a analytického pohledu gymnázií na problémy a stav české společnosti. Je zřejmé, že v pohledu na tak vážný problém nejsou středoškolští pedagogové dostatečně vybaveni vhodnými kompetencemi pro výuku těchto společenských témat nebo se vůbec látkou se svými studenty nezabývají.
- Z hlediska výkonnosti, zaměření a role středního školství pro oblast sociální a emocionální inteligence studentů, jejich sociální a kulturní kompetenci i pro vzdělání a znalost reálných procesů a problémů české společnosti lze na podkladě výsledků hovořit o možném selhávání českého středního školství v této roli, jakkoli se již na tomto stupni vyučují jak společenské, tak historické disciplíny. Otázkou samozřejmě je, zda si středoškolští pedagogové v pohledu na Romy nemyslí totéž, co výzkum odhalil u jejich studentů.

Klima obklopující jakékoli integrační politiky a mobilitní strategie pro romské rodiny se do budoucna – z hlediska otevřenosti české společnosti – spíše zhorší, než zlepší.

Po zjištění zhoršení výkonnosti českých žáků v mezinárodním výzkumu PISA z hlediska funkční gramotnosti a po identifikovaných masivních problémech ve zvládnutí matematiky představuje diskutovaný výzkum další vážný indikátor propadu výkonnosti školství, a to ve velice senzitivní a pro soudržnost společnosti významné oblasti.

Aktivní zapojení do řešení problémů

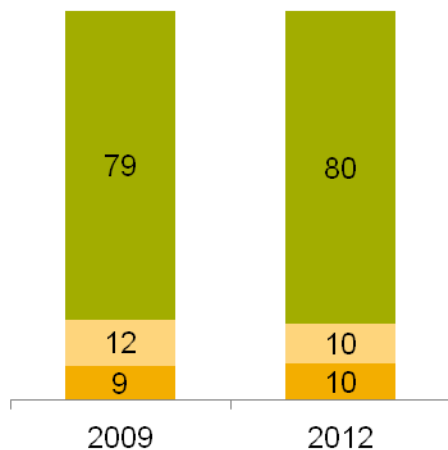
- Ochota studentů aktivně se zapojit do řešení hlavních problémů, které kolem sebe vidí, se za poslední tři roky nezměnila. Zhruba 80 % studentů si stále myslí, že tyto problémy sami řešit nemohou.
- U problémů, jako je soužití s romskou menšinou či globální oteplování, vidí možné způsoby, jak přispět k jejich řešení. U dalších problémů (např. nezaměstnanost, kriminalita, terorismus) naopak není prakticky nikdo, kdo by věřil, že může problém pomoci vyřešit.
- Víra studentů, že mohou něco změnit, se s rostoucí globálností problémů nesnižuje. Znamená to, že nezáleží tolik na tom, zda je možné problém zcela vyřešit (např. globální oteplování), ale zda studenti ví, jak mohou k jeho řešení přispět. Proto je důležité, aby studenti získávali informace, jakým způsobem mohou k řešení problémů přispívat.

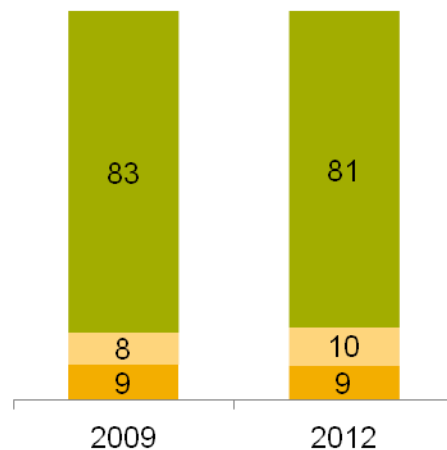
Aktivní zapojení se do veřejného dění

Ve srovnání s rokem 2009 je ochota studentů zapojit se do řešení problémů téměř shodná. Přibližně 20 % studentů věří, že mohou něco změnit, a asi polovina z nich je připravena to udělat. Přesvědčení o možnosti něco změnit se nezmenšuje s rostoucí globálností problémů. Spíše než na globálnosti či velikosti problému záleží na jeho typu (globální oteplování sám/sama nezastavím, ale vím, jak ho mohu ovlivnit vlastní činností, zatímco lokální kriminalitu ani na této úrovni ovlivnit nedokážu).

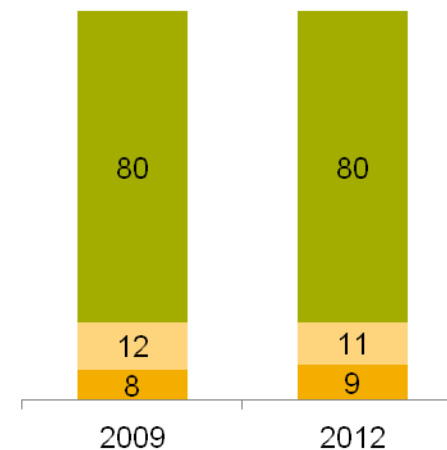
Zapojení se do řešení lokálních problémů:

Zapojení se do řešení problémů ČR:

Zapojení se do řešení problémů světa:

- Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat
- Můžu ovlivnit a chystám se to udělat
- Nemůžu ovlivnit

- Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat
- Můžu ovlivnit a chystám se to udělat
- Nemůžu ovlivnit

- Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat
- Můžu ovlivnit a chystám se to udělat
- Nemůžu ovlivnit

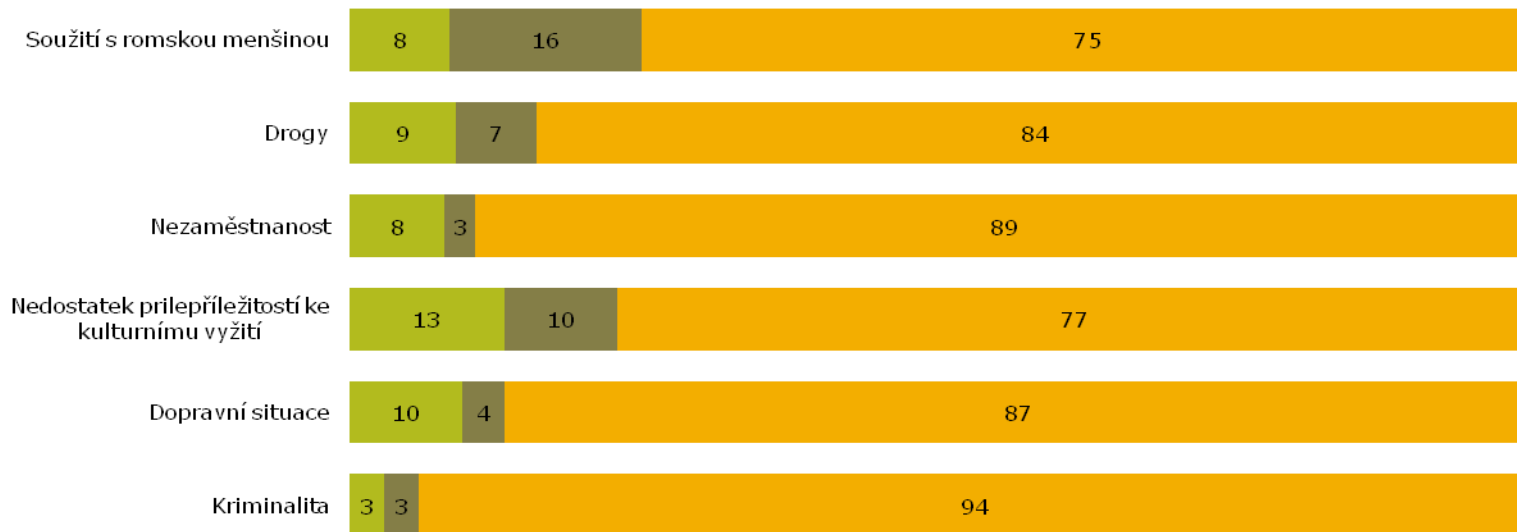
V porovnání s rokem 2009 nedošlo k výrazným změnám - 80 % studentů uvádí, že řešení lokálních problémů nemůže ovlivnit. Mírně klesl počet těch, kteří věří, že řešení problémů ovlivnit mohou, ale nechystají se to udělat. V případě problému soužití s romskou menšinou je v porovnání s ostatními zmiňovanými problémy největší podíl studentů, kteří věří, že něco mohou ovlivnit, ale pouze třetina z nich je připravena to udělat.

Lokální problémy:

■ Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat ■ Můžu ovlivnit a chystám se to udělat ■ Nemůžu ovlivnit

2012

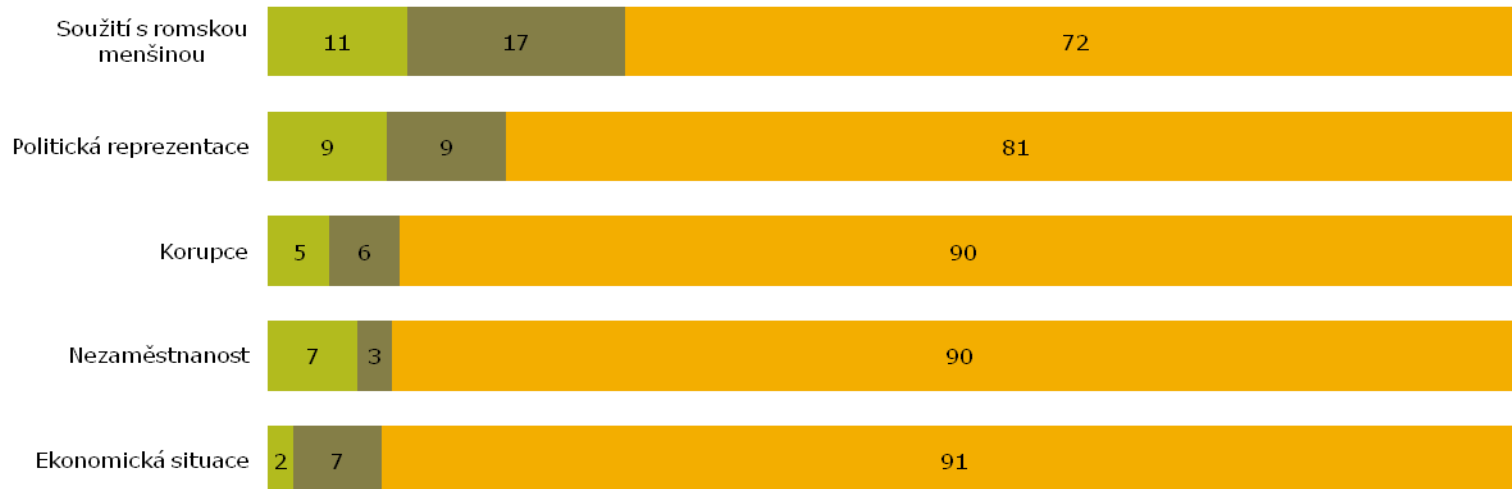
Většina studentů (81 %) nevěří, že může ovlivnit řešení problémů ČR. Oproti roku 2009 došlo k mírnému nárůstu těch, kteří věří, že mohou přispět k řešení problémů ČR, ale nechystají se to udělat.

Problémy ČR:

■ Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat ■ Můžu ovlivnit a chystám se to udělat ■ Nemůžu ovlivnit

2012

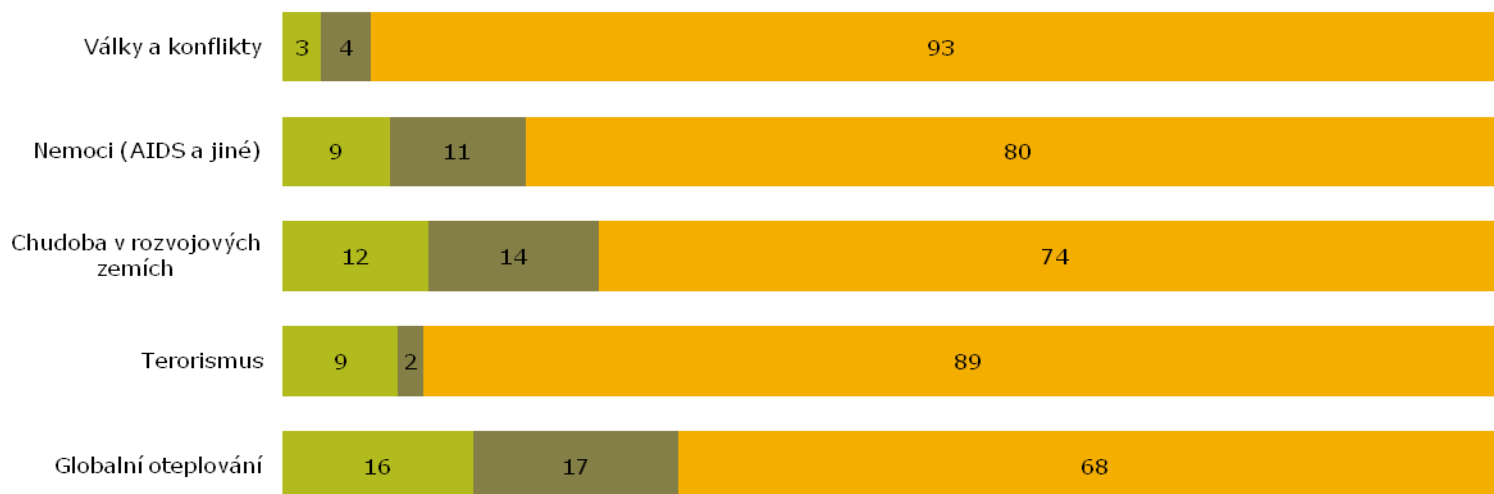
Chudoba v rozvojových zemích nebo globální oteplování jsou problémy, u kterých se relativně vysoké procento studentů hodlá aktivně zapojit do jejich řešení. Války nebo terorismus naopak nepatří mezi problémy, které by dokázal jedinec snadno ovlivnit.

Problémy světa:

■ Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat ■ Můžu ovlivnit a chystám se to udělat ■ Nemůžu ovlivnit

2012

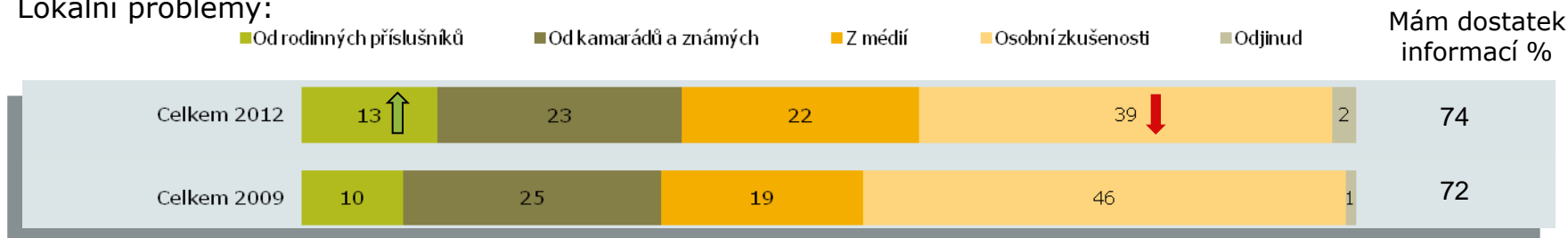

Média

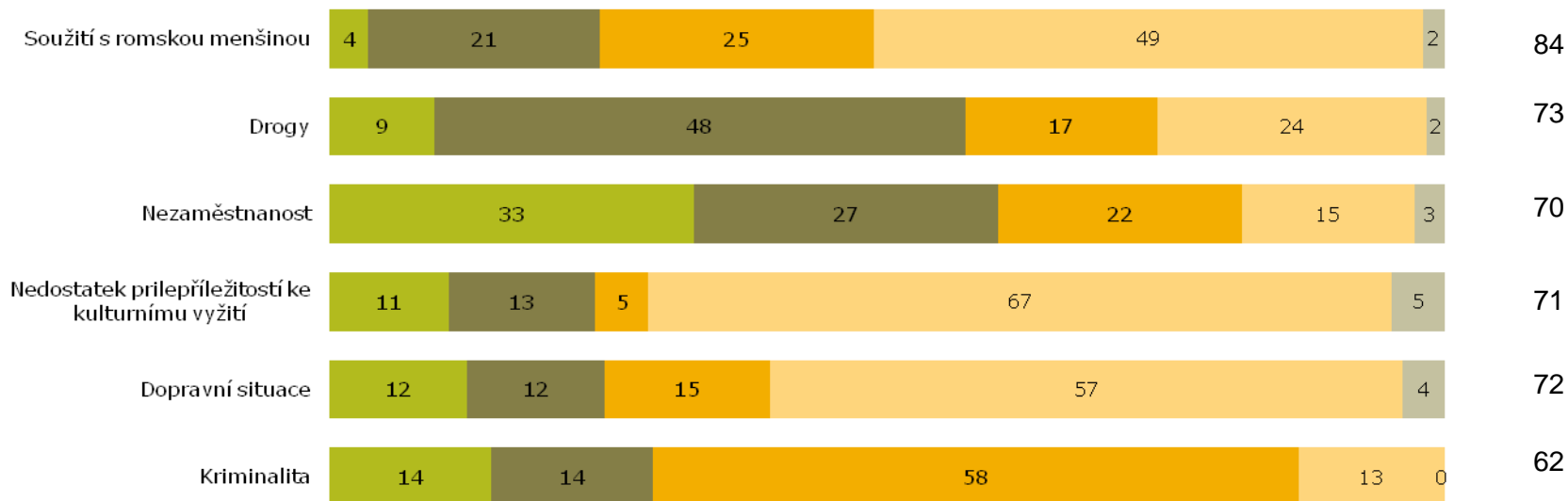
- Ačkoliv oproti roku 2009 klesl počet těch, kteří sledují zpravodajství v televizi, nadále zůstává televize hlavním zdrojem zpravodajských informací (79 %). Přibývá studentů, kteří sledují zpravodajství prostřednictvím internetu (75 %). Celkově klesá nejen sledování zpravodajství v televizi (-11 %), ale i poslech rozhlasového zpravodajství (-16 %) a především čtení novinových zpráv (-20 %).
- V případě problémů v místě bydliště je nejčastějším zdrojem informací osobní zkušenost, s rostoucí globálností problémů stoupá důležitost role médií.
- Od roku 2009 nedošlo k zásadním posunům, co se týče typu informačních zdrojů. U lokálních problémů ubylo osobní zkušenosti jako zdroje informací.

Informační zdroje hlavních lokálních problémů jsou podobné jako před třemi lety, mírně se snížil podíl těch, kdo mají s lokálními problémy osobní zkušenost. V případě soužití s romskou menšinou uvádí asi polovina studentů osobní zkušenost, druhá polovina čerpá informace z médií, od kamarádů nebo z rodiny.

Lokální problémy:

2012

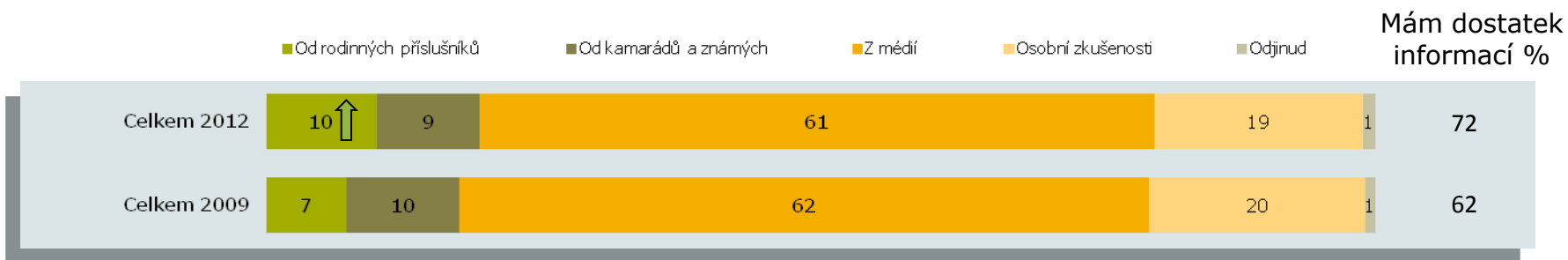
5. O hlavním problému města získávám informace nejčastěji...

7. Domnívám se, že o tomto problému mám...

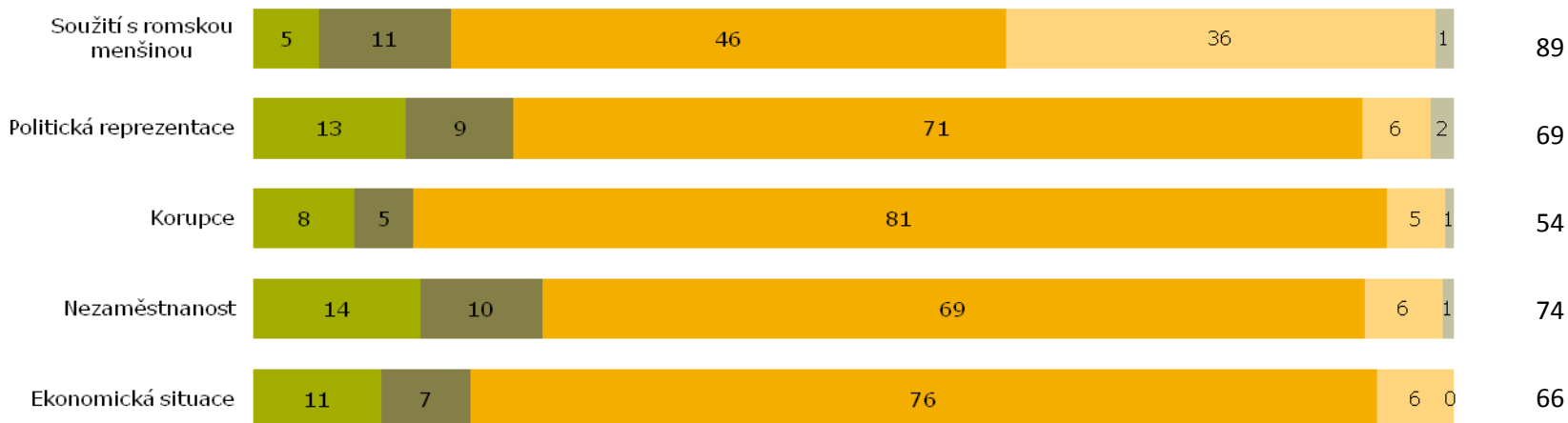

Z hlediska problémů na úrovni ČR jsou pro studenty primárním zdrojem informací média. Pouze u soužití s romskou menšinou je patrný významnější podíl osobní zkušenosti, který je však menší, než tomu bylo na lokální úrovni (36 % vs. 49 %).

Problémy ČR:

2012

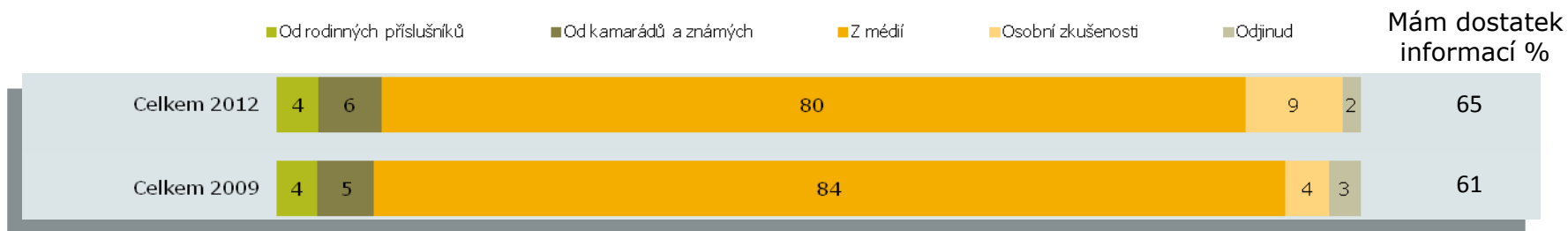

10. O hlavním problému ČR získávám informace nejčastěji...

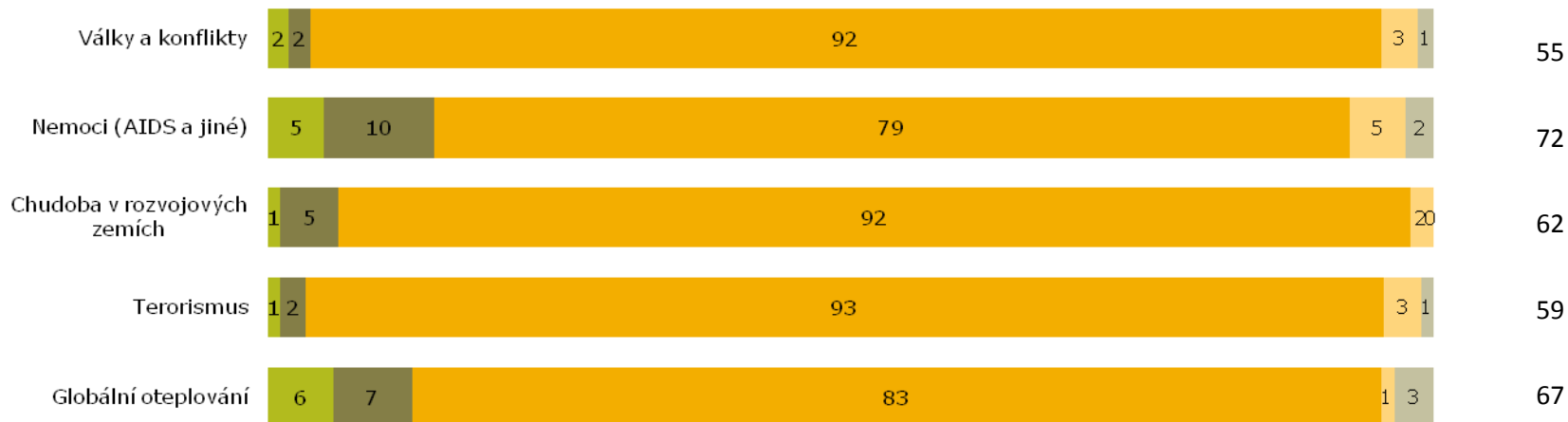
12. Domnívám se, že o tomto problému mám...

Informace o světových problémech studenti získávají v zásadě pouze prostřednictvím médií.

Problémy světa:

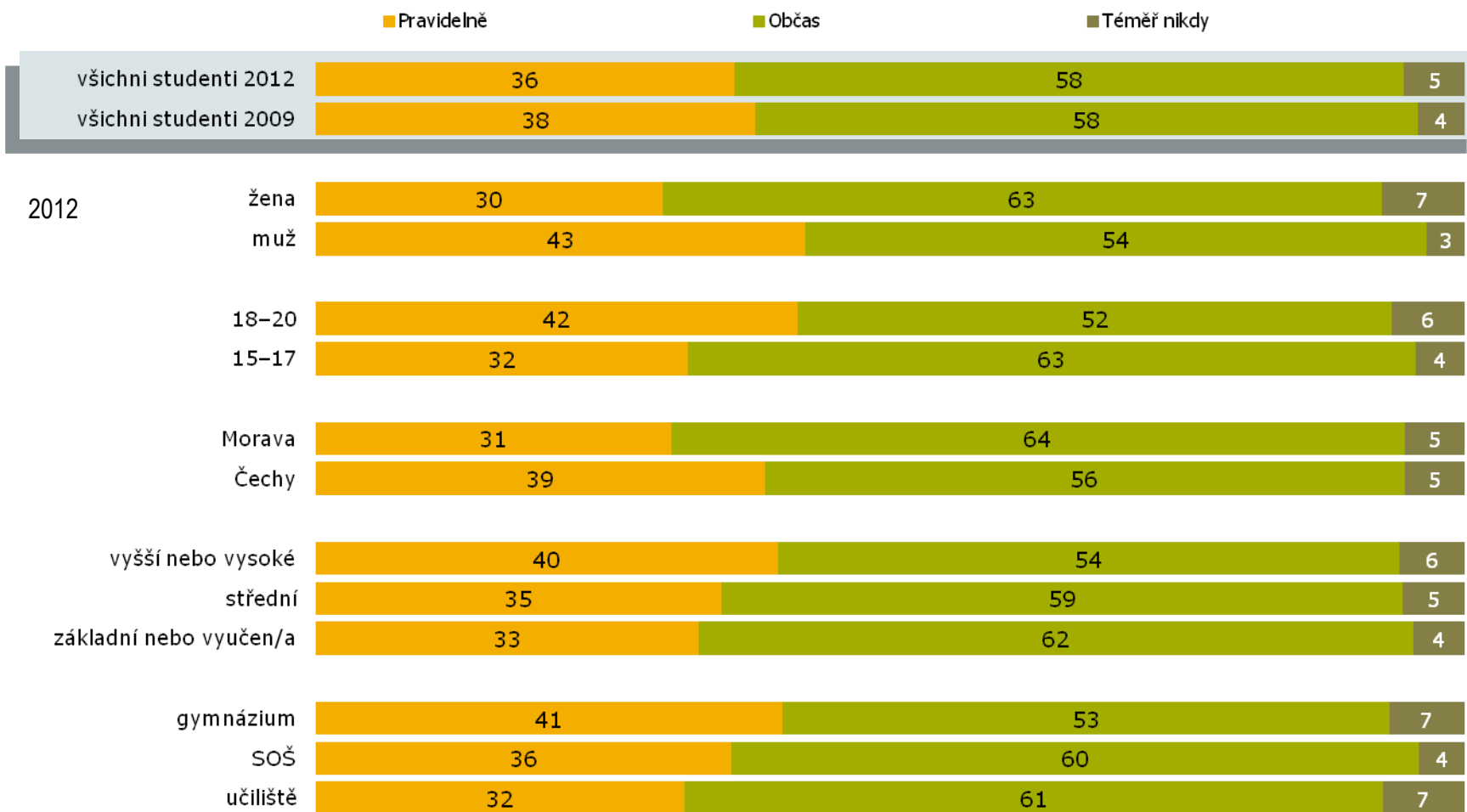
2012

15. O hlavním problému světa získávám informace nejčastěji...

17. Domnívám se, že o tomto problému mám...

Jen málokterý student vůbec nesleduje zpravodajství. Platí, že zájem o zprávy roste s věkem, častěji zpravodajství sledují chlapci než dívky a studenti gymnázií a s vyšším vzděláním rodičů.

Zpravodajství studenti sledují stále především v televizi. Druhým nejčastějším zdrojem informací je pro studenty internet, který se televiznímu zpravodajství začíná vyrovnávat, a ve společenských a politických tématech už je dokonce na prvním místě. Ve srovnání s osobním předáváním informací je význam médií zřetelný.

Zdroje informací o společenských a politických tématech:

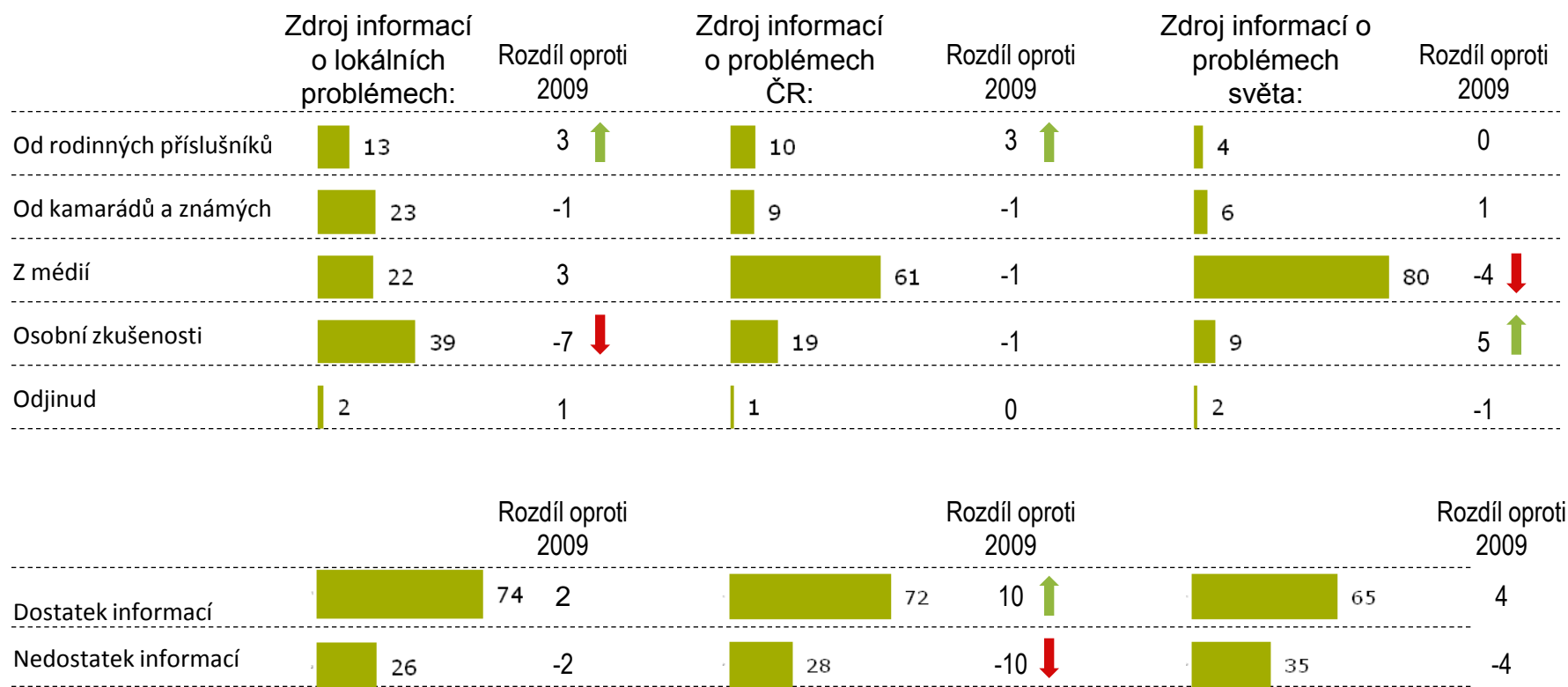
Porovnání s rokem 2009
Zdroje

21. Ve kterém z médií sledujete zpravodajství (zprávy)?

23. O aktuálních společenských a politických tématech, která mě zajímají, se nejčastěji dozvídám:

Oproti roku 2009 stoupl počet studentů, kteří uvádí, že mají k hlavnímu problému ČR – soužití s romskou menšinou – dostatek informací. To je způsobeno změnou hlavního problému ve srovnání s rokem 2009, kdy studenti nejhůře vnímali obraz politické reprezentace.

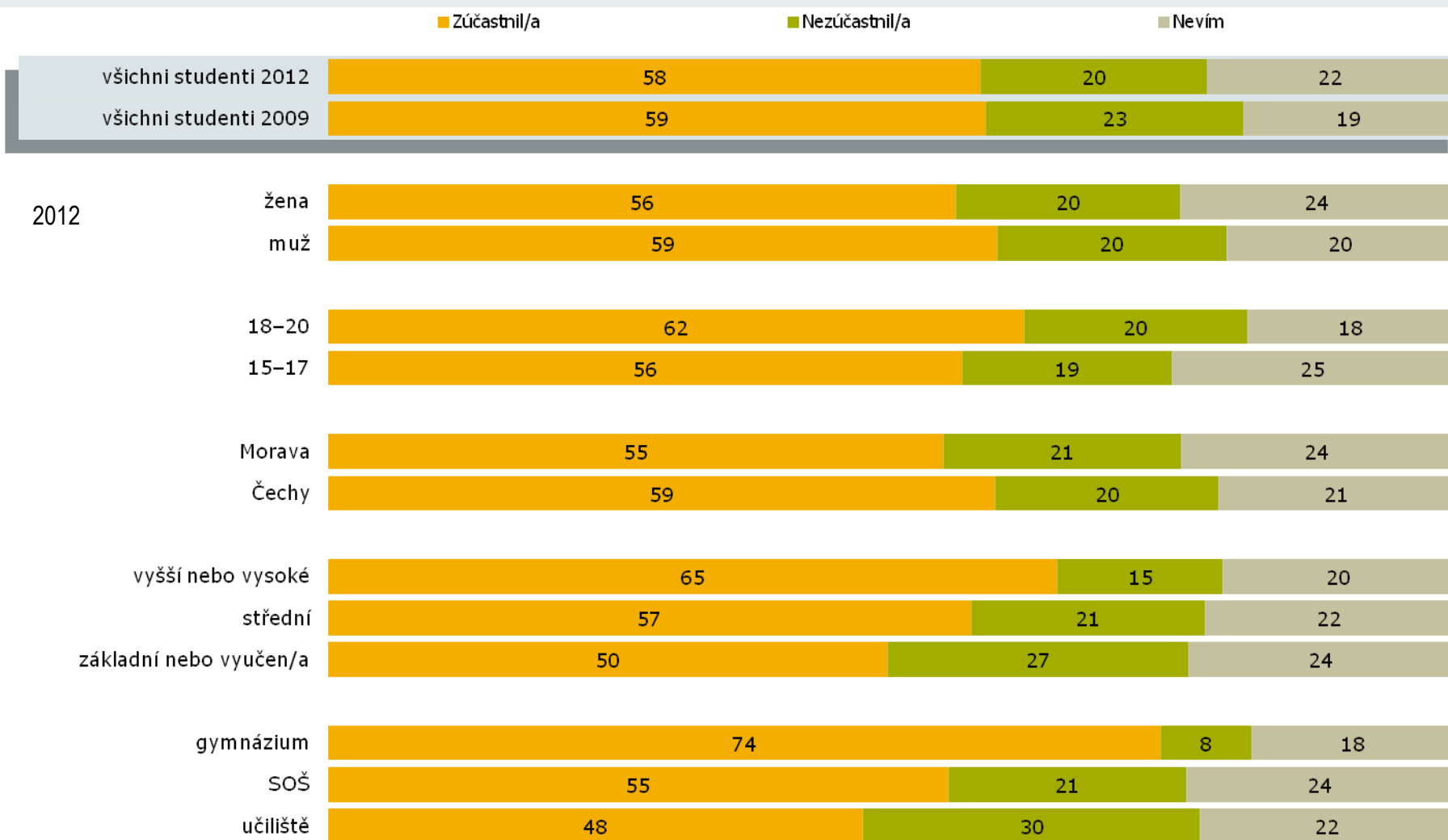

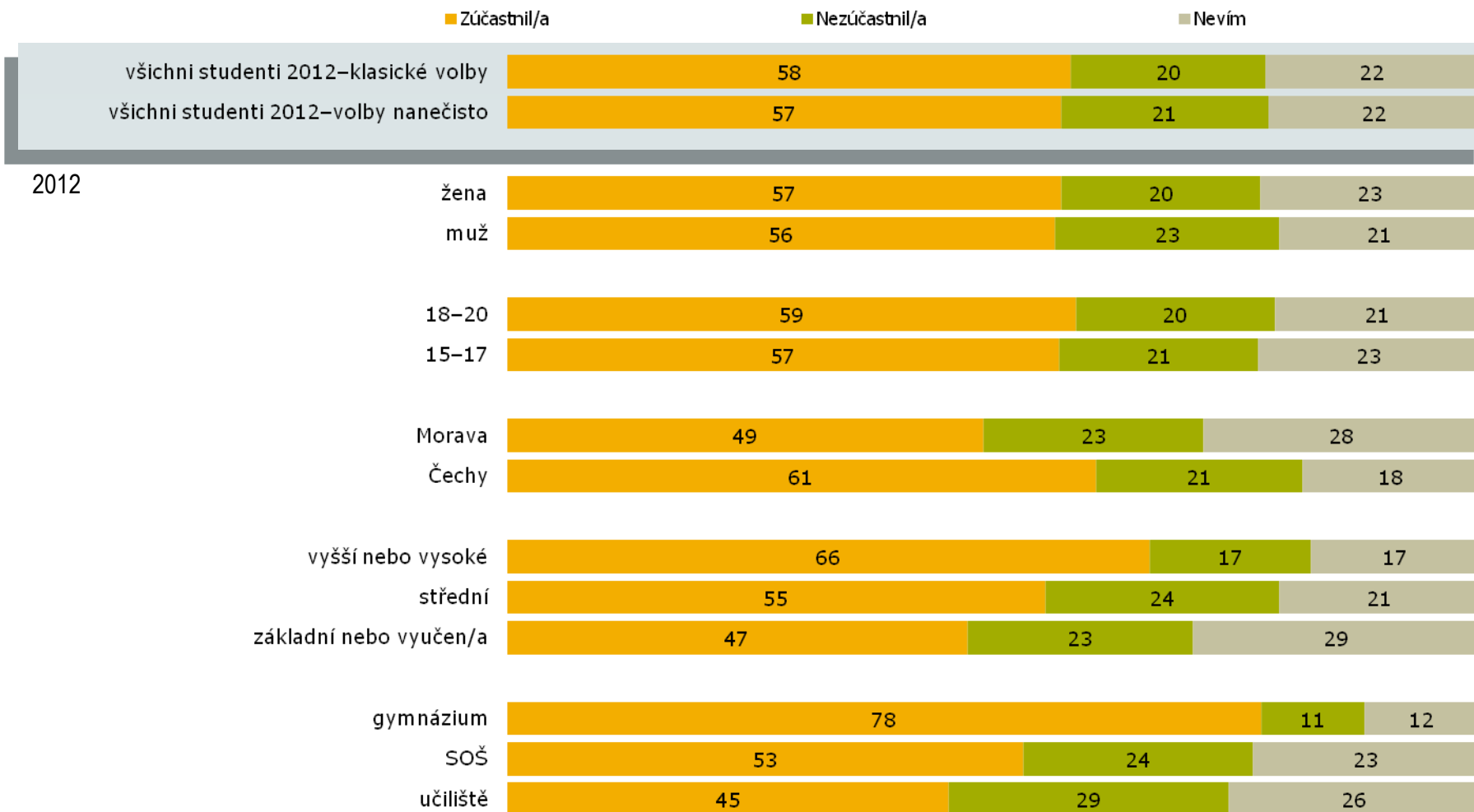
Politické preference

- Ochota zúčastnit se voleb zůstává u studentů v porovnání s rokem 2009 velmi podobná. Voleb by se zúčastnila více než polovina studentů.
- Hlavní důvody pro neúčast ve volbách zůstávají taktéž podobné, jako tomu bylo v roce 2009 – tedy nezájem o politiku a nespokojenost s politickými reprezentanty.
- Za poslední čtyři roky se velmi změnilы volební preference studentů. ČSSD a ODS výrazně oslabily, stejně jako Strana zelených. Naopak se objevily nové strany - TOP 09, Věci veřejné a DSSS -, které těmto stranám přebraly voliče.

Voleb by se, podobně jako v roce 2009, zúčastnila více než polovina studentů. Ochota jít k volbám přitom roste s věkem a vzděláním rodičů a nejvyšší je na gymnáziích.

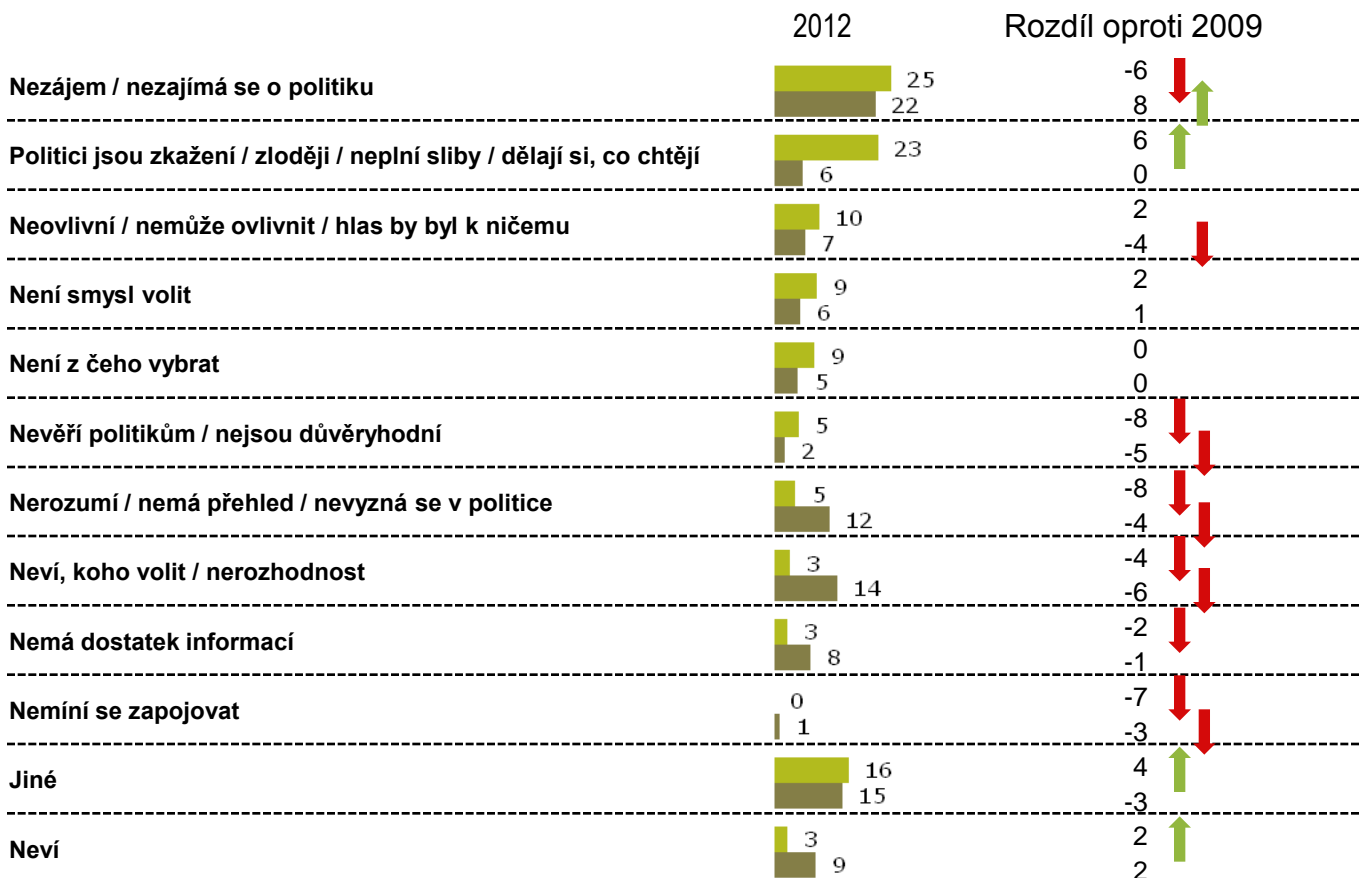
Ochota zúčastnit se „voleb nanečisto“ - studentských voleb je prakticky identická s ochotou zúčastnit se voleb reálných a je velmi podobná ve všech zkoumaných skupinách.

28. Při tzv. „volbách nanečisto = studentských volbách“ mají studenti ve věku 15–20 let možnost volit politické strany stejně jako v parlamentních volbách. Pokud byste měl/a takovou možnost, studentských voleb byste se:

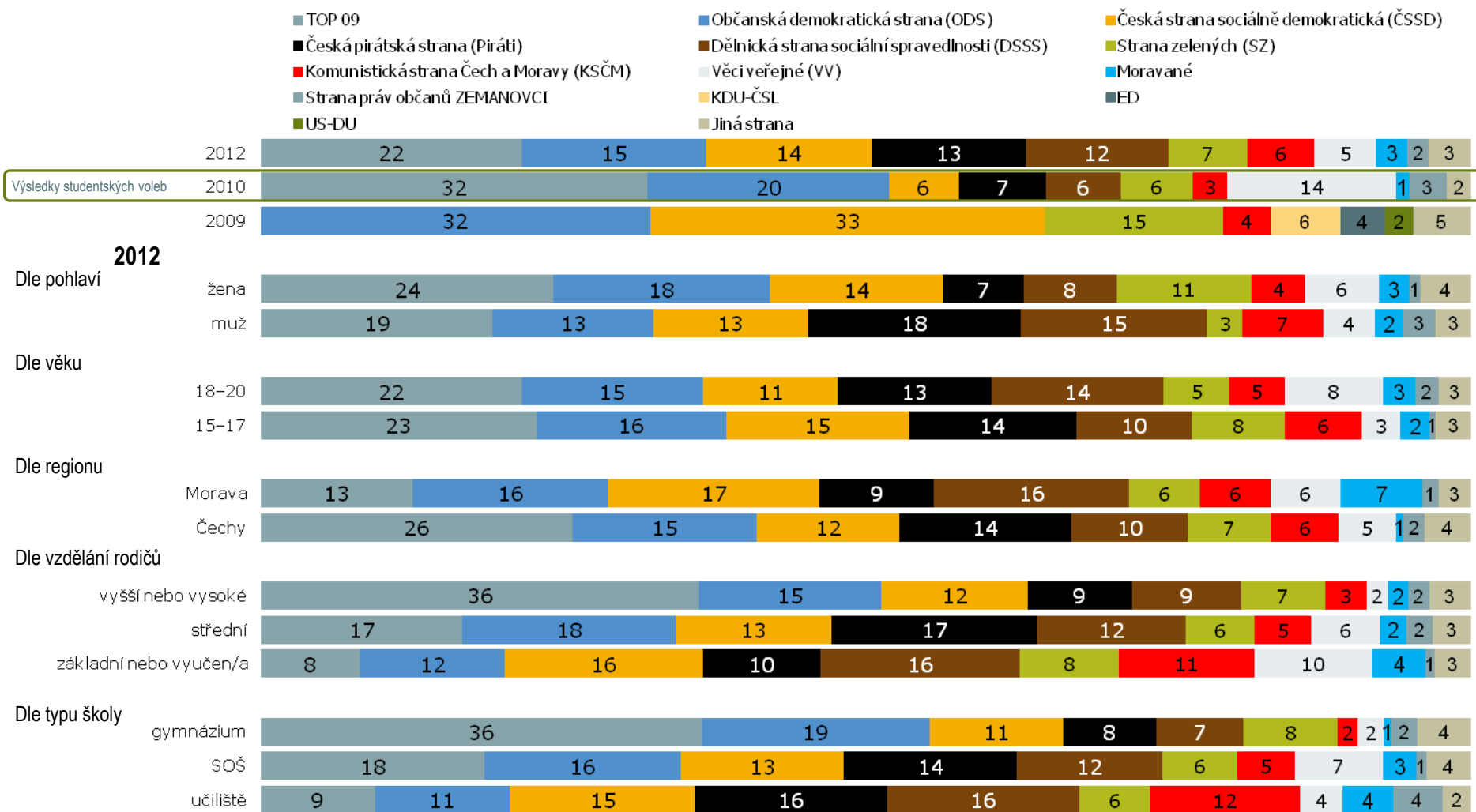

Důvody neúčasti ve volbách jsou podobné jako v roce 2009 a mezi hlavní patří nezájem o politiku a nespokojenost s politickými reprezentanty.

Vzorek: 221/240

Oproti roku 2009 došlo mezi studenty k výraznému oslabení pozice dvou nejsilnějších stran, ODS a ČSSD, které obě ztratily více než polovinu svých preferencí. Nejsilnější stranou mezi studenty se tak stala TOP 09 s 22 % hlasů. Dalšími stranami, které se nově mezi studenty etablovaly, jsou Česká pirátská strana a Dělnická strana sociální spravedlnosti. Do parlamentu by studenti pustili ještě Stranu zelených, KSČM a těsně i Věci veřejné. Rozdíly v preferencích se odrážejí ve všech třídících kritériích.

DANIEL PROKOP

- sociolog, pracuje ve výzkumné společnosti MEDIAN, kde je autorem metodologie výzkumů volebního chování, výzkumně spolupracuje i s FSV UK

Výsledky výzkumu ukazují, že mladí lidé a budoucí prvovoliči v současnosti v České republice často inklinují k volbě malých stran, které nejsou svázány s etablovanou stranickou politikou. Výrazně vysoké jsou přitom zejména preference Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS) a České pirátské strany (Piráti).

Do tohoto postoje se promítá rostoucí nespokojenost se stranickou politikou a politickými stranami¹, která však v současnosti prostupuje všemi věkovými skupinami. Pro objasnění výrazně vyšších preferencí stran jako DSSS a Piráti mezi studenty je třeba hledat hlubší sociologické i metodologické vysvětlení.

Sociologické vlivy – nezakotvenost mladých voličů

Obecně existují 4 typy či modely volebního chování, a to podle:

Příslušnosti k sociální skupině

- Např. sociální demokracie byla stranou dělníků, které zastupovala – tento model se uplatňoval silněji před druhou světovou válkou, v průběhu druhé poloviny 20. století mizí

Stranické identifikace

- Emotivní loajalita ke straně, která je často pozůstatkem příslušnosti k sociální skupině. Jedná se však už spíše o stereotyp (dělníci volí sociální demokracii, živnostníci ODS), který nemusí reflektovat reálný program stran.

¹ Parlamentu v současnosti důvěřuje 12 % Čechů (CVVM) a fungování politických stran hodnotí kladně 15 % dotázaných (STEM), což jsou nejnižší čísla za posledních deset let.

Racionální volby

- Volič si přečte program strany a kalkuluje, jaký bude mít jeho realizace dopad na voličův život a společnost, popřípadě jakou šanci uspět má strana. Na základě této racionální analýzy volí.

Afektivní volby

- Volba bez hlubšího ukotvení na základě emotivního vnímání stranických osobností a jejich schopnosti jasně formulovat konfliktní témata apod.

Jedná se o tzv. ideální typy volebního chování (Max Weber) – každý člověk volí nějakou kombinací těchto přístupů. U studentů lze ovšem předpokládat, že:

- Je málo zastoupena volba podle příslušnosti k sociální skupině. Vliv tohoto faktoru klesá v historii obecně a u studentů je oslaben tím, že ekonomicky neaktivní student se nemusí identifikovat s žádnou socioekonomickou skupinou.
- U řady dotázaných studentů je méně zastoupena racionální volba. Ještě nebyli v situaci, kdy by mohli skutečně volit, a museli tak reálně analyzovat program stran. Ani ve výzkumu proto nemohou odpovídat podle racionální volby.
- Studenti zatím neměli čas na to, aby se u nich vyvinula silná stranická identifikace. Jejich politická identifikace může být často spíše obecná (v ČR např. vyšší inklinace k pravici), což se ukázalo i tím, jak výrazné procento prvovoličů v roce 2010 získala nová pravicová strana TOP 09.

2) V případě výzkumu pomocí samostatně vyplňovaných dotazníků bez přítomnosti tazatele i tlaku na sociální desirabilitu (vyjadřování sociálně žádoucích a přijatelných odpovědí).

Díky těmto specifikům lze tedy usuzovat, že deklarované volební preference studentů jsou relativně nezakotvené a častěji se zakládají na obecné politické identifikaci a afektivním rozhodování. To je navíc v případě výzkumu oproštěno od závaznosti a tlaku na zvažování důsledků². Součet těchto faktorů se projevuje mimo jiné i vysokými preferencemi mediálně výrazných antisystémových stran, jako jsou DSSS a Piráti.

Do reálných voleb tyto trendy přitom vstupují jen v omezené míře. To lze ilustrovat na faktu, že ve Studentských volbách 2010 volilo strany, které získaly nakonec méně než 2 % (DSSS, Piráti, Moravané, ostatní), dohromady 16 % studentů a v reálných sněmovních volbách 2010 dali lidé mezi 18–19 lety těmto stranám jen 11 % hlasů.

Metodologické vlivy

Voličskou nezakotvenost studentů dokládá i fakt, že 35,2 % z těch, kteří odpověděli, že by k volbám šli, nedokázalo vybrat stranu, kterou by volili. V šetřeních mezi dospělými voliči je toto číslo většinou výrazně nižší. Vysoký počet nerozhodnutých voličů vede z metodologického hlediska k tomu, že samotný volební model je počítán z omezeného vzorku 414 respondentů³, takže u výsledků je třeba počítat i s poměrně vysokou statistickou odchylkou⁴. Z metodologického hlediska mohlo Piráty a DSSS posílit také dotazování preferencí uzavřenou otázkou, kde jsou v seznamu stran díky abecednímu pořadí na čelních místech.

Závěr

I přes zmíněné vlivy jde ovšem o další potvrzení důležitého zjištění, že vnímání hlavních politických stran jako zkorumpovaných, neatraktivních a neschopných nalézat řešení na významné společenské otázky směřuje v kombinaci se slabší voličskou historií a zakotveností mladé voliče silněji do rukou malých a často i antisystémových stran.

3) Celý vzorek činil 1100 respondentů. Voleb by se zúčastnilo 58,1 %, z nichž pouze 64,8 % by dokázalo specifikovat stranu = 414 respondentů.

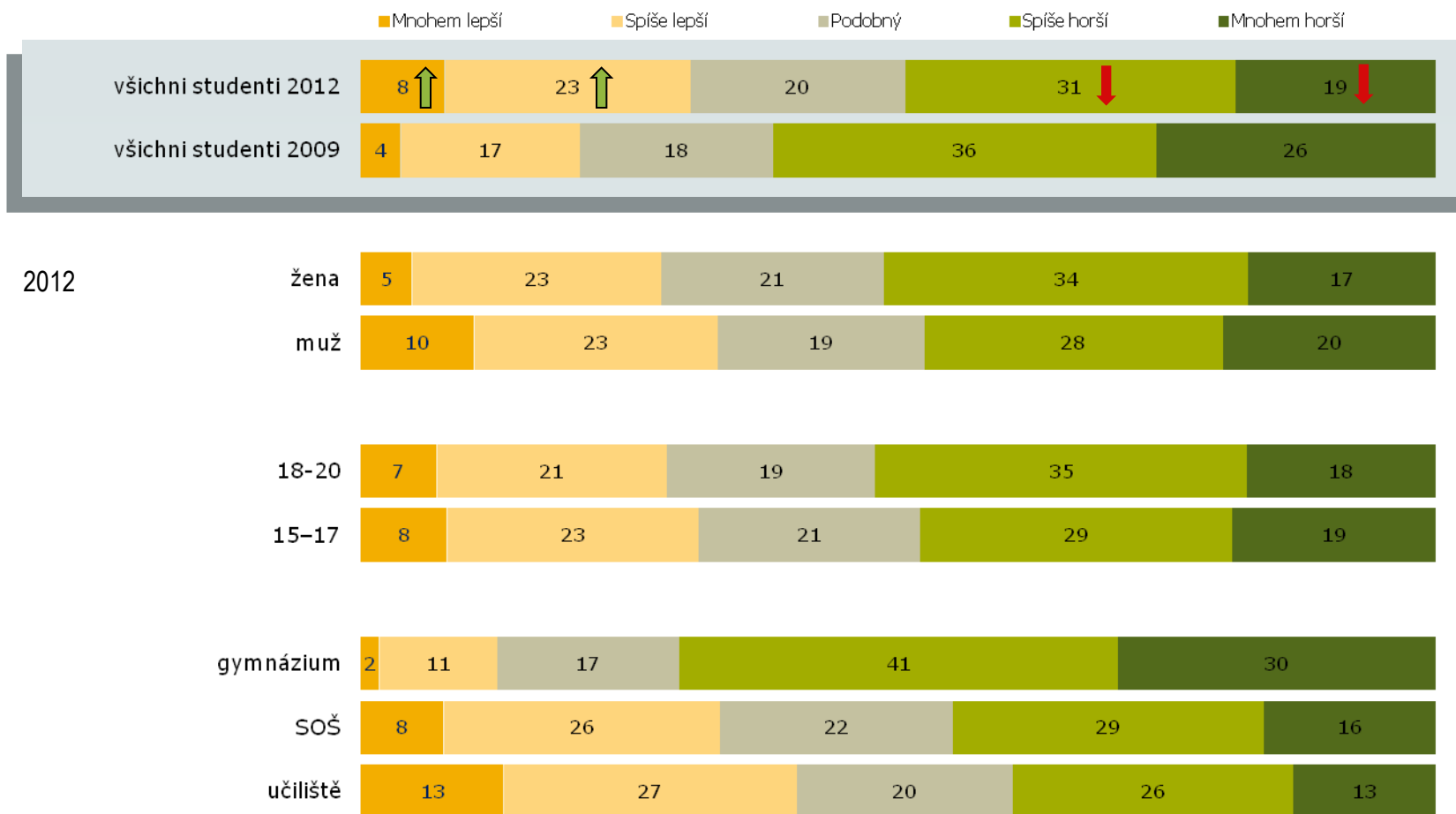
4) U stran se ziskem, jaký má v modelu DSSS a Piráti, to jsou až +/- 3 procentní body.

Československé dějiny

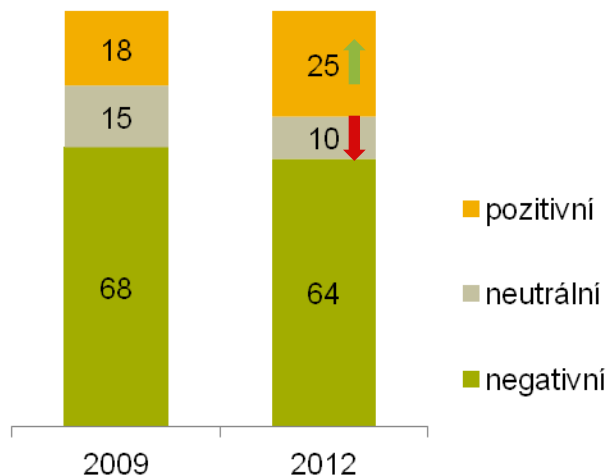
- Přestože z větší části nemají studenti na život v socialistickém Československu pozitivní náhled, výrazně se zvýšil počet těch, kteří si myslí opak.
- Život v socialistickém Československu charakterizují studenti nejčastěji jako nedemokratický režim, kde docházelo k omezování svobod. Ve srovnání s rokem 2009 vzrostl počet studentů, kteří zmiňují i skutečnost, že za socialismu neexistovala nezaměstnanost.
- Oproti roku 2009 také studenti častěji deklarují, že mají o životě v socialistickém Československu dost informací. Stále si ale polovina studentů přeje dovědět se o tomto období více.

Oproti roku 2009 výrazně vzrostl počet studentů, kteří hodnotí život v socialistickém Československu jako lepší než život v současnosti. Dnešní život vnímají pozitivněji studenti gymnázií ve srovnání se studenty ostatních typů škol.

Jednou z důležitých příčin nárůstu negativního hodnocení současnosti je problém nezaměstnanosti, která ve spontánním popisu minulosti typu „lidé měli práci, nebyla nezaměstnanost“ zaznívá dvakrát tak často oproti roku 2009 (13 % vs. 6 %). Nejčastěji zmiňovanou charakteristikou minulosti nicméně stále zůstává omezování svobod.

Podíl hodnotících
výpovědí:

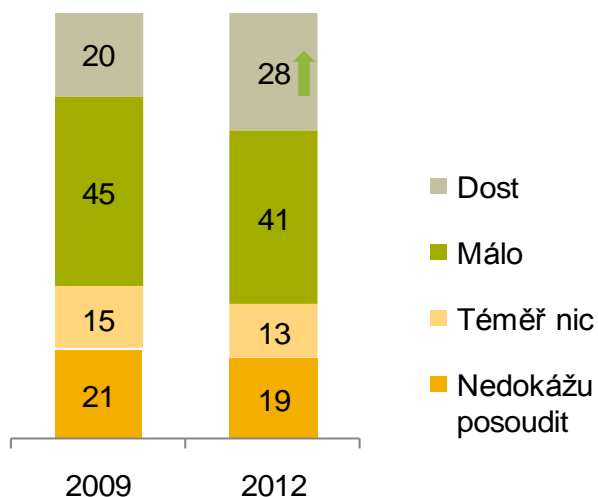

Život u nás v letech 1948 až 1989 bych stručně
charakterizoval/a takto:

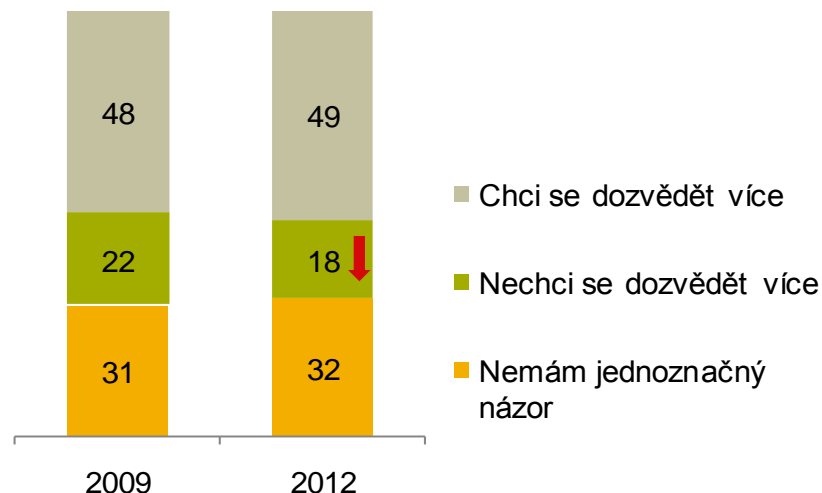
	2012	Rozdíl oproti 2009
Nesvoboda / omezená svoboda / utlačování / nedemokraticky	22	2
Lidé měli práci / byla práce / nebyla nezaměstnanost	13	7 ↑
Komunismus / komunisti	10	2
Nemůže posoudit / nezažil / nepamatuje si	9	-2
Totalita / diktatura / strach	7	1
Nedostatek zboží / jídla	5	0
Těžká doba / tvrdý režim	5	-4 ↓
Nelze opustit zemi / nelze cestovat / izolace	5	0
Horší než dnes	4	0
Potlačování lidských práv	3	-3 ↓
Lepší než dnes	2	-2 ↓
Bída / chudoba	2	-2 ↓
Cenzura	2	0
Jiné	17	3
Neví	8	2

Oproti roku 2009 stoupl počet studentů, kteří deklarují, že mají o životě v socialistickém Československu dostatek informací (28 % vs. 20 %). Nicméně stále více než polovina studentů – podobně jako před třemi lety – by se chtěla dozvědět více.

Kolik toho studenti ví
o období 1948–1989?

Chtějí vědět víc?

31. Myslím, že o období od roku 1948 do roku 1989 toho vím (zakroužkujte jednu odpověď):

32. O období od roku 1948 do roku 1989 se (zakroužkujte jednu odpověď):

JAN URBAN

- novinář, univerzitní pedagog a jeden z předních disidentů v době komunistického režimu, v současnosti vyučuje na New York University in Prague

- Při hodnocení vztahu dnešních středoškoláků ke komunistickému režimu a života tehdy hodně mladé generace jejich rodičů je třeba vycházet ze dvou premis. Za první – toto období pro ně představuje z jejich pohledu nepoznatelnou vzdálenou minulost, která k jejich životu nemá vztah. Za druhé – od svých rodičů nedostávají žádné anebo jenom velmi kusé, anekdotické informace o této době, zkrácené navíc jejich tehdejšími mládími.
- Výzkum ze všeho nejvíce prokazuje normalnost dnešní mladé generace, která jako vůbec první česká generace od konce 19. století není konfrontována s nutností přizpůsobit se změně režimu, zásadní krizi identity nebo válce. Přirozená kritičnost mladé generace k dnešku se už nepotřebuje vymezovat proti minulosti jinak než pocitem generační vzpoury. Jinak řečeno, dnešní studenti už minulosti pocitově nepotřebují rozumět, protože s ní, opět pocitově, nemají nic společného. Výkyvy procent, která vyjadřují kritiku minulého režimu, jsou tak mnohem více výsledkem nedostatečné přesvědčivosti školní výchovy a vzdělání – a mají daleko k idealizaci minulého režimu, natož k aktivnímu prosazování jeho návratu. Středoškolské vzdělání viditelně nedokáže vytvářet dostatečně informovaný pohled na totalitní minulost. Z šetření však vyplývá mnohem závažnější fakt, a to že více než dvacet let po revoluci nedokáže ani kombinovaný vliv rodiny, školy, sdělovacích prostředků a společnosti ve studentech vytvářet pocit sounáležitosti či dostatek společných, trvalých a dlouhodobě sdílených národních či společenských hodnot. Tento vážný nedostatek otevírá prostor pro zkratkovitě, hysterické reakce na pocity krize, s čímž souvisí nebezpečí populistického zneužití symboliky minulosti.
- Zajímavé šetření trendů hodnotové orientace studentů českých středních škol, provedené už podruhé společností Člověk v tísni a agenturou Millward Brown, by bylo vhodné nejméně ještě jednou zopakovat ve stejném časovém odstupu, tedy po dalších třech letech. Tříletá periodicita tak obsáhne období téměř deseti let, a získaná data pak budou představovat ještě průkaznější trendy.

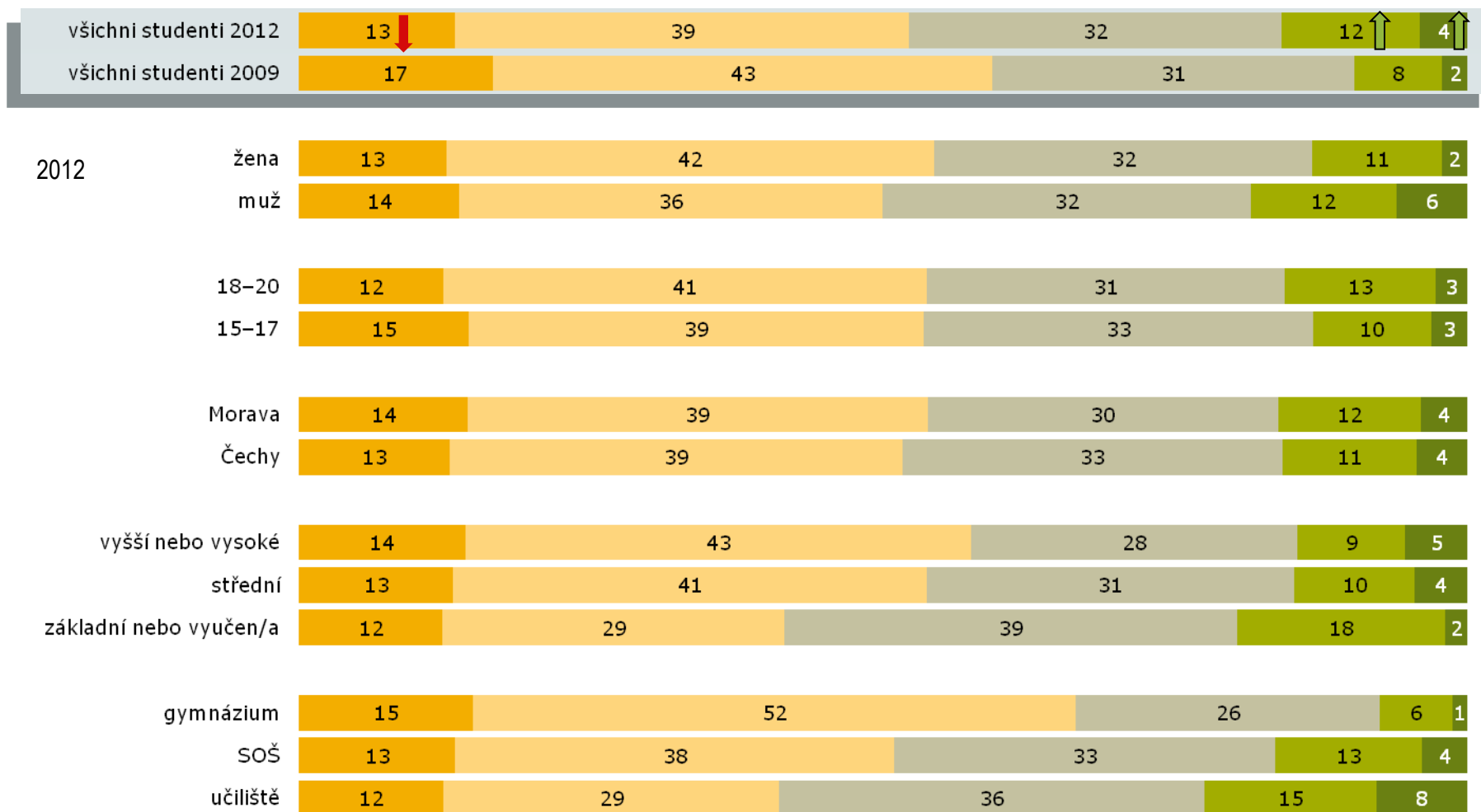

Životní spokojenost a hodnoty

- Životní spokojenost studentů se oproti roku 2009 výrazně zhoršila. Ve srovnání s rokem 2009 klesl počet velmi spokojených studentů ze 17 % na současných 13 %. Naopak životní nespokojenost uvádělo v roce 2009 10 % studentů oproti současným 16 %.
- Nejdůležitějším udávaným aspektem, který má vliv na životní spokojenost, je dobře fungující rodina. Pro studenty hraje tak důležitou roli i zdraví a přátelé.
- Do poklesu životní spokojenosti se pravděpodobně promítá významně horší hodnocení současného světa (v porovnání se socialistickým Československem), tedy celkově skeptický pohled na politiku a zhoršení ekonomické situace.
- Zatímco u studentů gymnázií vzrostla životní nespokojenost minimálně (ze 6 % v roce 2009 na současných 7 %), významně stoupla u studentů SOŠ (z 8 % v roce 2009 na 17 % v roce 2012) a učilišť (ze 14 % na 23 %).
- Vliv zhoršení ekonomické situace a větší vnímavosti k problému hrozící nezaměstnanosti podporuje také fakt, že nejvýraznější nárůst nespokojenosti jsme sledovali mezi staršími studenty, studenty na Moravě a studenty SOŠ a učilišť.

Celková životní spokojenost studentů v porovnání se situací před třemi lety mírně poklesla (52 % vs. 60 %). Stále platí, že nejvyšší spokojenost deklarují studenti gymnázií a studenti rodičů s nejvyšším vzděláním.

■ velmi spokojený/á ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ velmi nespokojený/á

Rodina je, stejně jako v roce 2009, na prvním místě v seznamu hodnot důležitých pro životní spokojenost. Vzrostla vnímání důležitosti dobrého zaměstnání a úspěšného dokončení studia. Peníze jsou stále nejčastěji zmiňovaným klíčem ke zlepšení životní spokojenosti. Na třetím místě se objevuje zlepšení politické situace, které před třemi roky v seznamu chybělo.

Pro dosažení pocitu životní spokojenosti je pro mě nejdůležitější:

	2012	Rozdíl oproti 2009
Rodina / zajištění rodiny	37	4
Přátelé	20	-3
Zdraví / dobré zdraví	15	-1
Dobrá / uspokojivá /dobře placená práce	15	4 ↑
Peníze / dobrá životní úroveň / finance	14	0
Dostudovat / udělat maturitu	12	5 ↑
Studium / vzdělání	9	-6 ↓
Partner / partnerka / přítel / přítelkyně	7	-6 ↓
Vztahy / mezilidské vztahy	7	-1
Láska	6	-3 ↓
Klid / pohoda	6	-1
Úspěch / úspěch v životě / spokojenost	4	-1

Můj pocit celkové životní spokojenosti by výrazně zvýšilo :

	2012	Rozdíl oproti 2009
Peníze / víc peněz / lepší finanční situace	21	2
Dostudovat / maturita / udělat maturitu	13	3 ↑
Zlepšení politické/společenské situace	7	7 ↑
Rodina / založení rodiny / atmosféra v rodině	5	0
Dobrá / lepší práce	4	-3 ↓
Lepší mezilidské vztahy	4	-2 ↓
Dostat se / přijetí na vysokou	4	1
Zlepšení ekonomické situace / konec krize	3	3 ↑
Nějaký úspěch	3	3 ↑
Zdraví rodiny / přátel / blízkých	3	0
Zbavení se cikánů (negativní výroky o Romech)	3	3 ↑
Láska	3	1

34. Pro dosažení pocitu životní spokojenosti je pro mě nejdůležitější (doplňte):

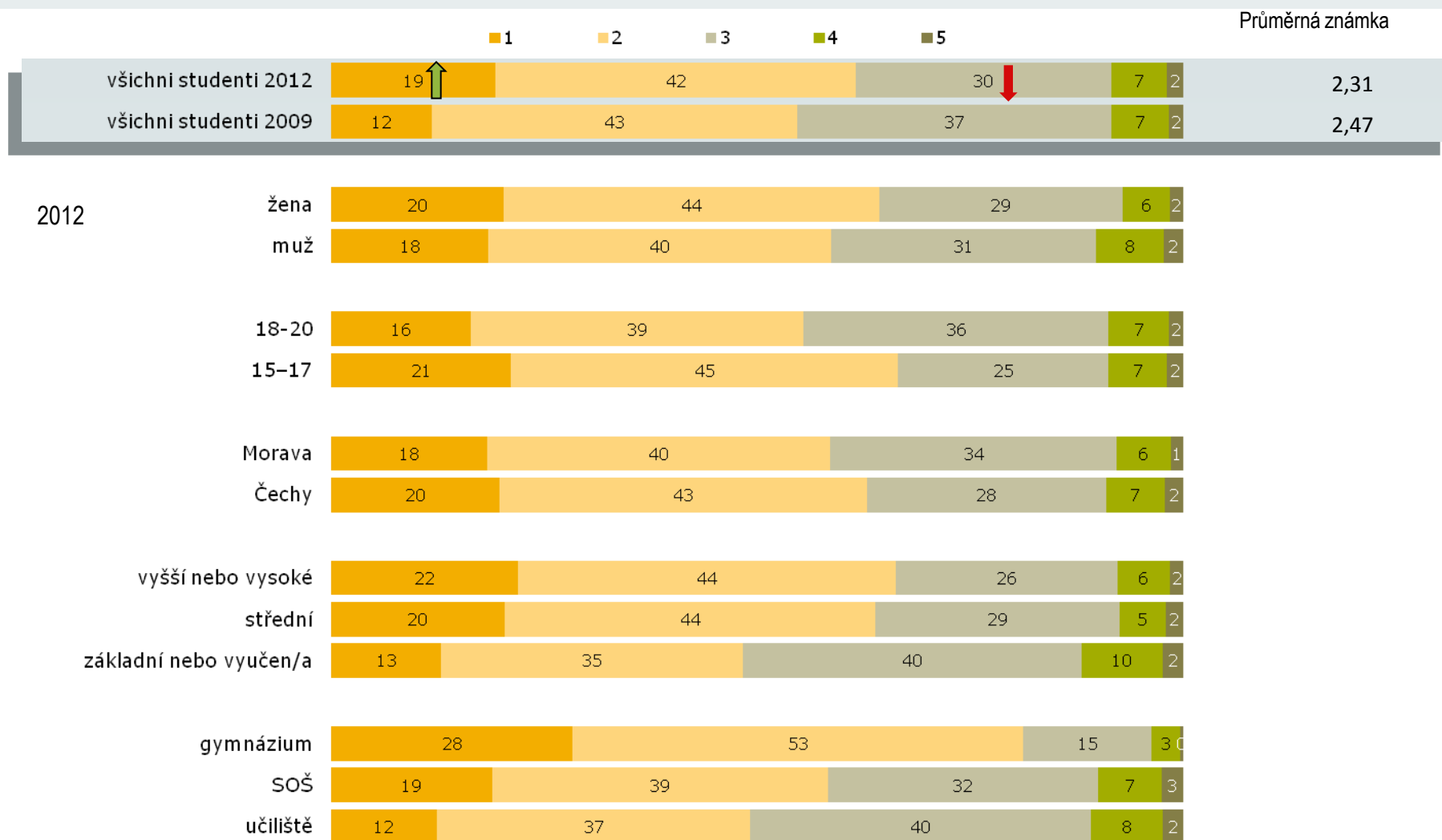
35. Můj pocit celkové životní spokojenosti by výrazně zvýšilo (doplňte):

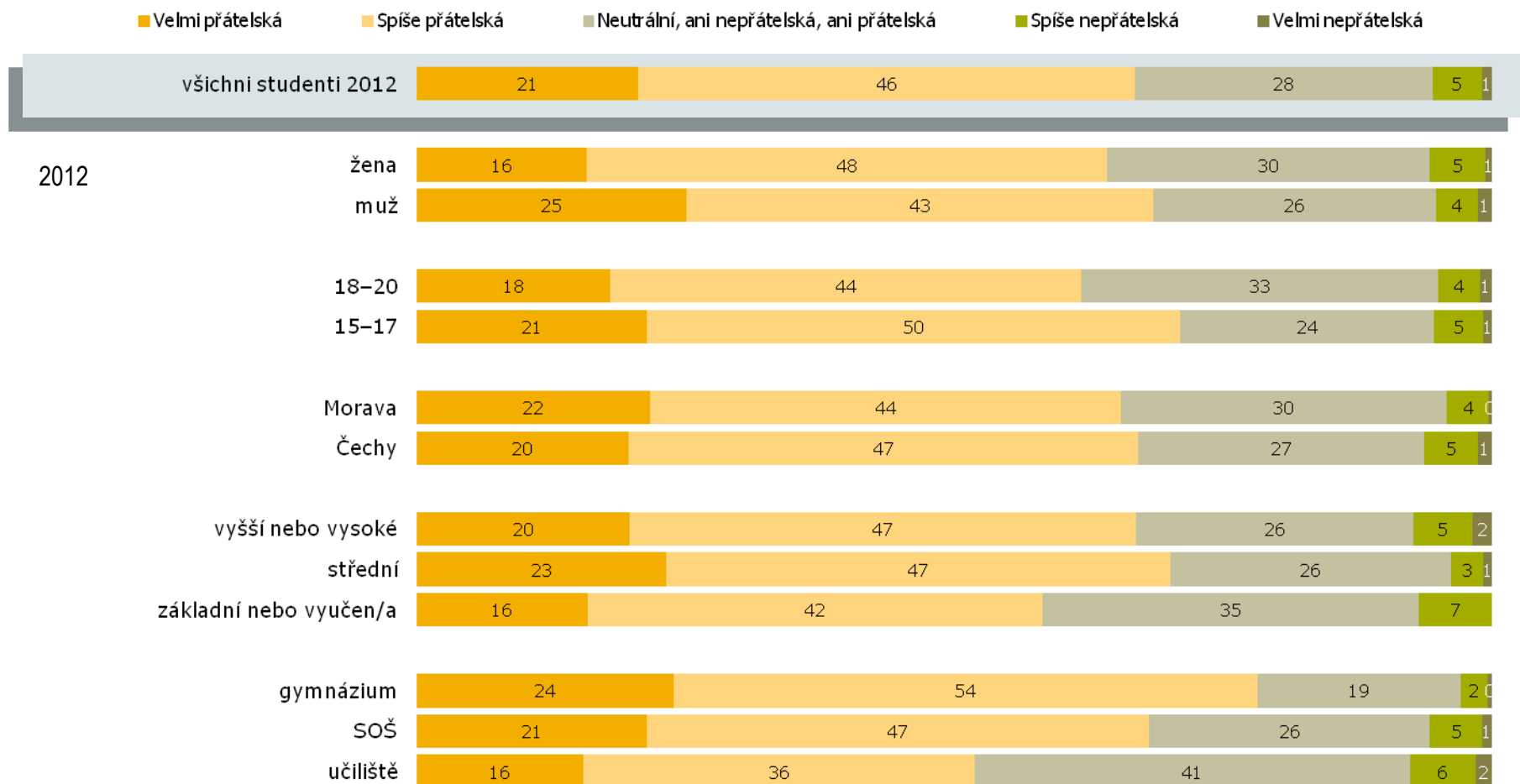
Spokojenost se školou

- Středoškoláci dávají své škole lepší hodnocení, než tomu bylo v roce 2009. Průměrná známka se zlepšila z 2,47 na 2,1 a počet udělených "jedniček" stoupl z 12 % na 19 %.
- Zatímco na učilištích zůstal počet „jedniček“ beze změny (12 %), na SOŠ se zvýšil o 11 % (18 % vs. 9 %) a stejně tak i na gymnáziích (28 % vs. 17 %).
- Od školy studenti vyžadují především zlepšení komunikačních dovedností (naučit se komunikovat, mluvit cizím jazykem, vyjádřit svůj názor).

Když studenti dostali příležitost svou školu oznámkovat, vysloužily si střední školy horší dvojku. Hodnocení se oproti roku 2009 mírně zlepšilo. Stále platí, že studenti gymnázií klasifikují svou školu příznivěji. Spokojenost se střední školou bývá vyšší na začátku studia (u mladších studentů), starší studenti jsou o něco kritičtější.

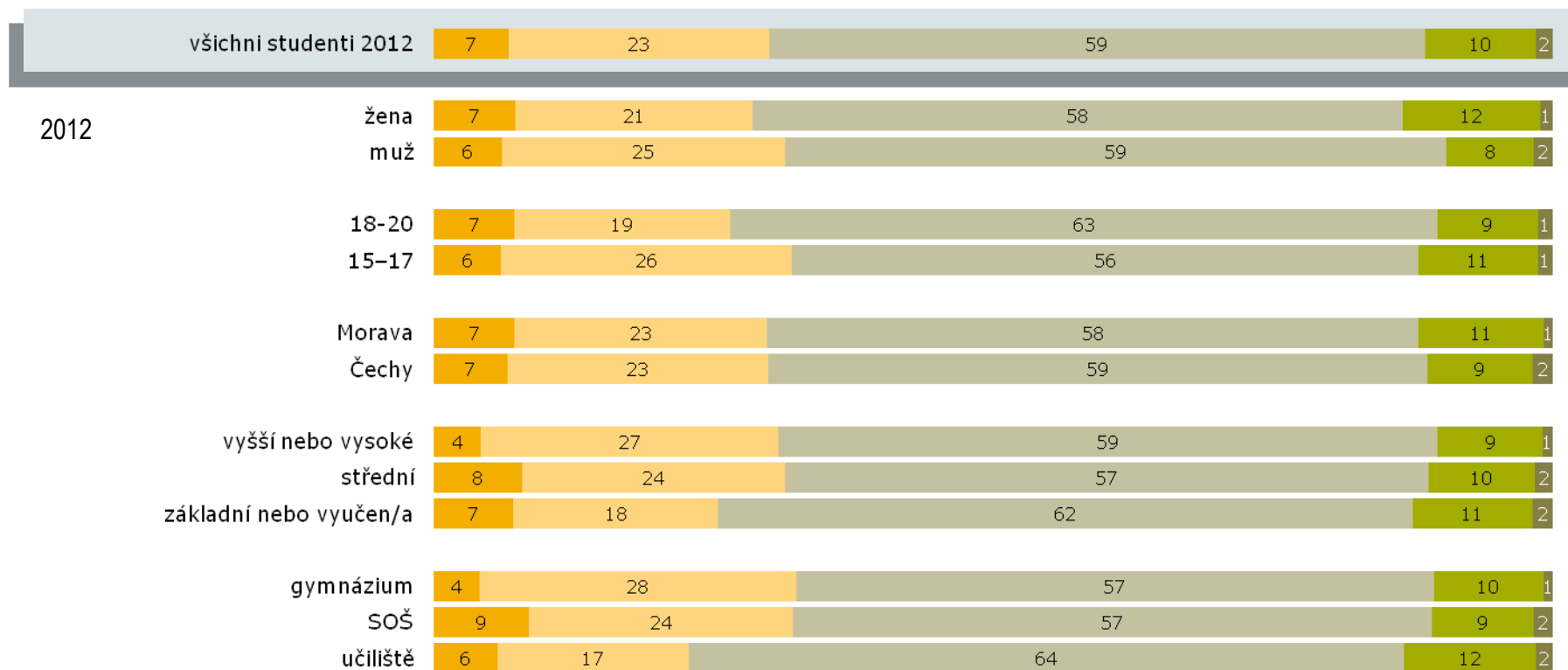

Nově jsme zjišťovali, jak studenti vnímají atmosféru školy. Jako přátelskou hodnotí atmosféru ve škole 67 % studentů. Pouze 6 % ji hodnotí jako nepřátelskou. Nejlépe hodnotí atmosféru studenti gymnázií a mladší studenti.

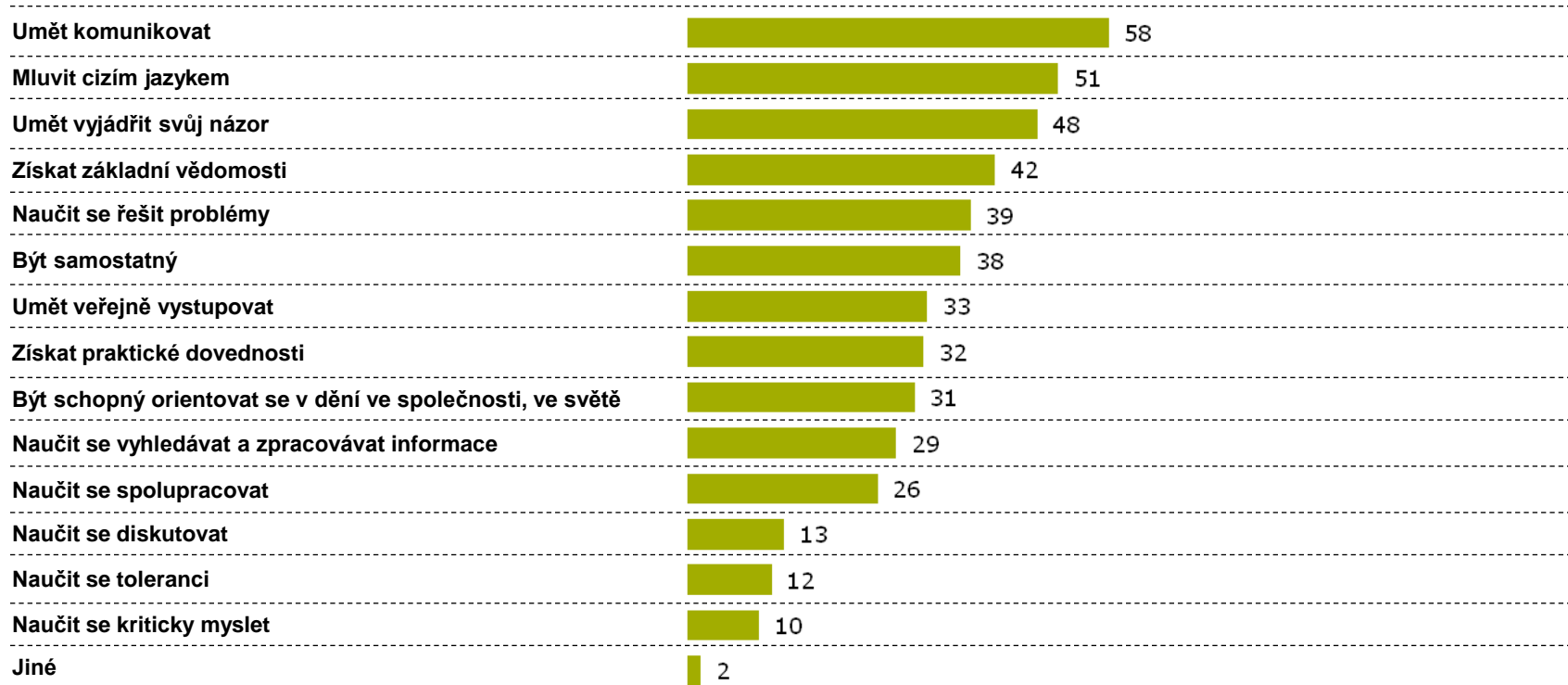
Do školy chodí velmi rádo pouze 7 % studentů, většinou to platí pro 23 % z oslovených. Naopak strach jít do školy má často 10 % studentů a skoro každý den se bojí jít do školy 2 % dívek a chlapců. V jednotlivých sledovaných podskupinách nejsou patrné výrazné rozdíly.

- Do školy chodím velmi rád/a, ráno se tam skoro vždy těším
- Do školy chodím spíše rád/a, většinou se ráno do školy těším
- Do školy nechodím ani rád/a ani nerad/a, do školy se těším jen výjimečně, ale nebojím se tam chodit
- Do školy chodím spíše nerad/a, často mám ráno obavy z toho, co mě čeká
- Do školy chodím velmi nerad/a, skoro vždy se ráno bojím tam jít

Studenti očekávají od školy především to, že je naučí komunikovat (58 %), mluvit cizím jazykem (51 %) a vytvořit si vlastní názor (48 %). Až na čtvrtém místě je potřeba získat základní vědomosti (42 %).

2012

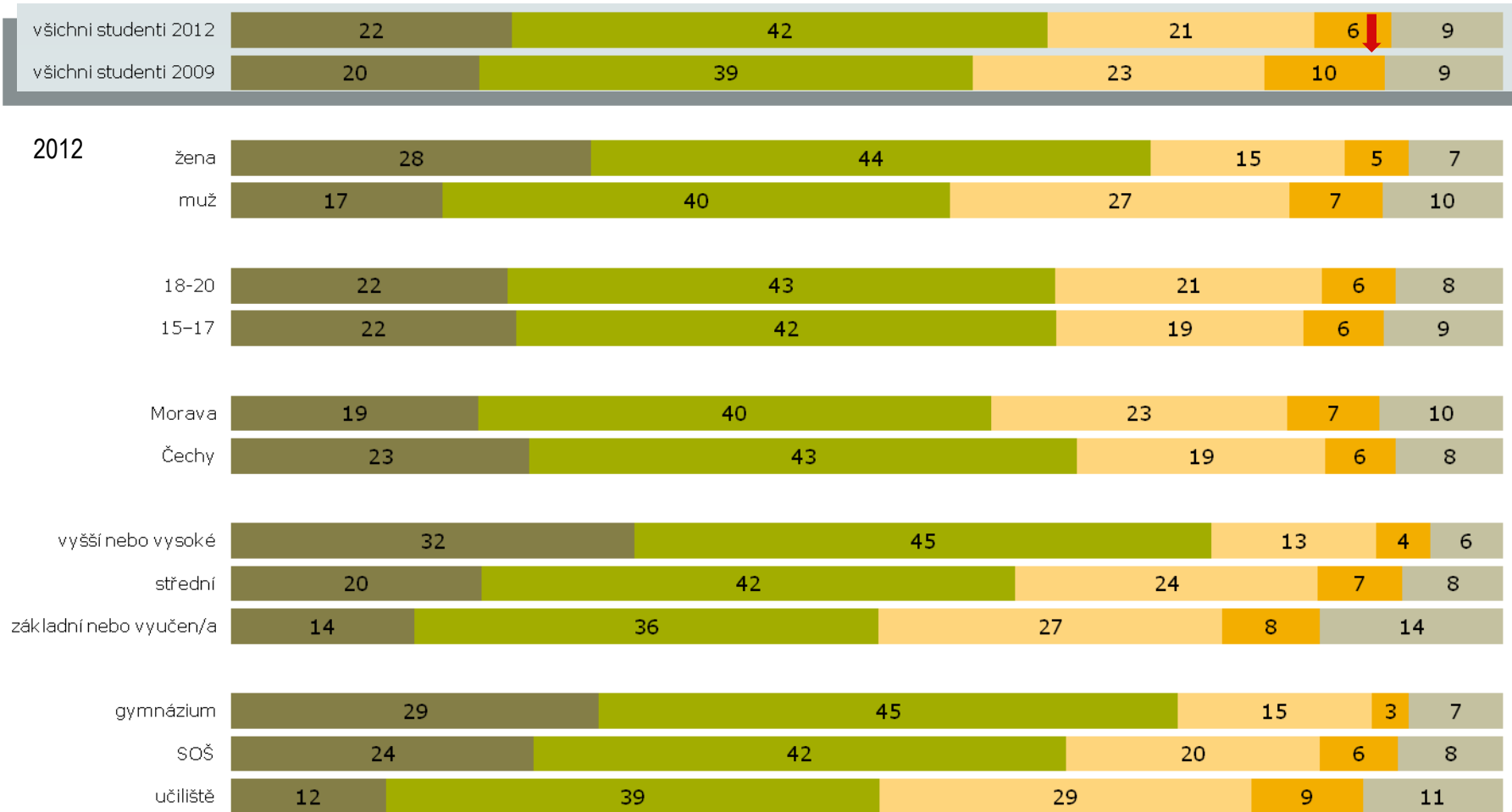

Cestování a vztah k cizím zemím

- Stále platí, že cestování má pro studenty velký význam, který oproti roku 2009 dokonce ještě mírně vzrostl.
- Cestování je, stejně jako v roce 2009, důležitější pro dívky než pro chlapce. Může to souviset s tím, že dívky studují častěji na gymnáziích a chlapci na učilištích.
- Oproti roku 2009 narostl počet studentů, kteří se nedomluví žádným cizím jazykem. Stále méně středoškoláků se dorozumí německy.

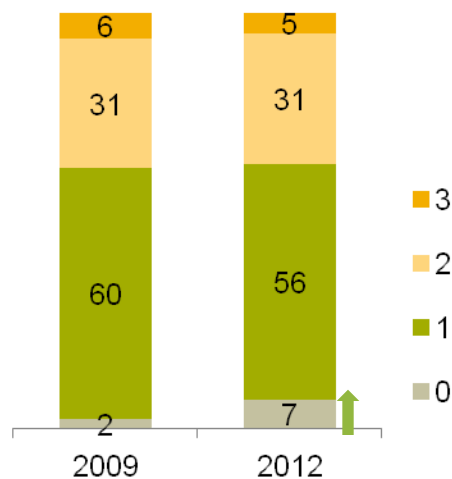
Důležitost cestování do zahraničí oproti roku 2009 mírně vzrostla. Z hlediska porovnání cílových skupin stále platí, že je důležitější pro studenty gymnázií, dívky a studenty s rodiči s vyšším vzděláním.

■ Hodně důležité ■ Důležité ■ Spíše nedůležité ■ Nedůležité ■ Nemám jasný názor

Mírně vzrostl podíl studentů, kteří přiznávají, že se žádným cizím jazykem nedomluví (7 % vs. 2 %).
Zdá se, že klesá zájem o němčinu.

Počet jazyků, kterými se domluví:

Jakým jazykem se domluví:

	2012	Rozdíl oproti 2009
Anglicky	84	5 ↑
Německy	33	-11 ↓
Španělsky	6	3 ↑
Francouzsky	5	0
Rusky	10	2
Jinak (ne česky a slovensky)	5	-5 ↓

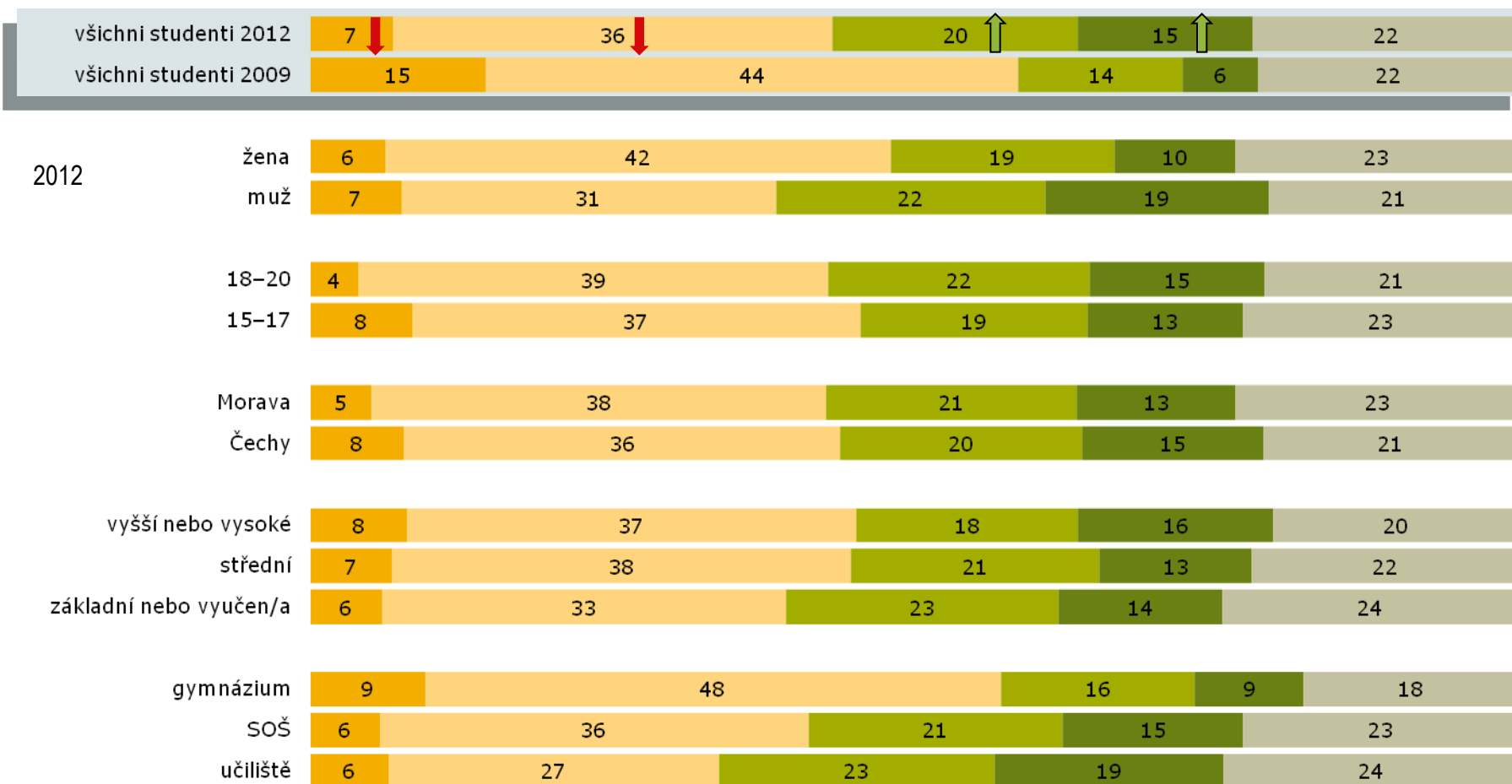

Vztah k Evropské unii (EU)

- Hodnocení členství ČR v Evropské unii se za poslední tři roky výrazně zhoršilo. Počet studentů, kteří mají negativní postoj k EU, vzrostl oproti roku 2009 o 15 % (20 % vs. 35 %). Stále ale větší podíl studentů hodnotí EU kladně.

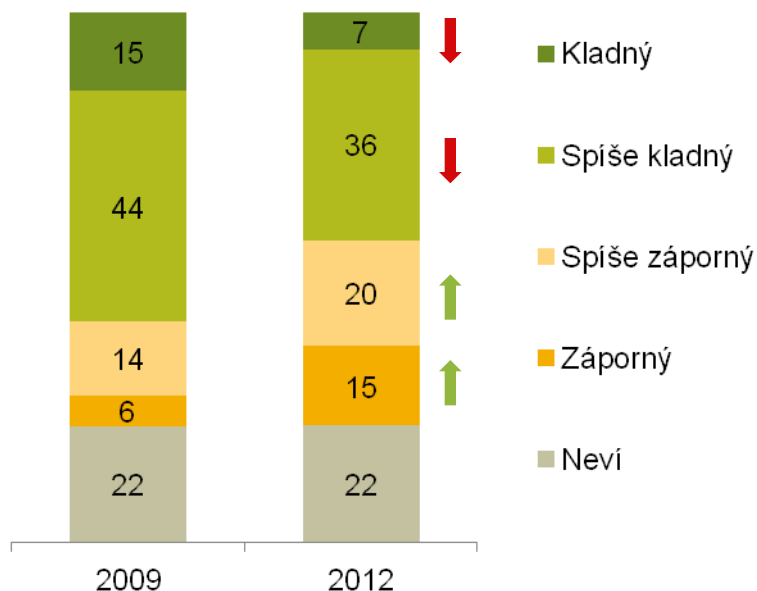
Naše členství v EU je hodnoceno výrazně hůře než před třemi lety. Tehdy naše členství hodnotilo kladně 59 % studentů oproti současným 43 %, negativní hodnocení vzrostlo z 30 % v roce 2009 na současných 35 %. Členství v EU je lépe vnímáno studenty gymnázií a dívkami.

■ Velmi kladně
 ■ Spíše kladně
 ■ Spíše záporně
 ■ Záporně
 ■ Nemám jasný názor

Vztah k EU se za poslední tři roky významně zhoršil. Kladný vztah k EU klesl z 58 % v roce 2009 na současných 43 %, záporný postoj naopak vzrostl oproti roku 2009 z 20 % na 35 %.

Vztah k EU

Pozitivní zmínky studentů směrem k EU

- Snadnější / volné / zjednodušené cestování / volný pohyb
- Spolupráce států
- Velký klad / výhoda / přínos pro ČR / nové možnosti
- Ekonomická/hospodářská pomoc
- Granty / fondy / dotace EU
- ČR částí celku / začlenění
- Volné / průjezdné / zrušené hranice / Schengen
- Zlepšení vztahů v Evropě / stmelení / sjednocení Evropy

Negativní zmínky studentů směrem k EU

- Musíme / jsme tlačeni k tomu dělat něco, co nechceme
- Je to k ničemu a další obecné negativní výrazy
- Špatná / horší životní úroveň
- Je to pro nás nevýhodné
- Zbytečná nařízení
- Nemůže to fungovat / nefunguje to
- Nechce / nesouhlasí se zavedením eura
- Musíme dávat peníze státům, které špatně hospodaří
- Měli bychom být samostatnější
- Ztrácíme svoji identitu / suverenitu
- Jednotná / stejná měna / euro

Jeden svět
na školách

 MillwardBrown

Příloha – dotazník

**Dotazníkové šetření realizované společnosti ČLOVĚK V TÍSNI
v rámci programu JEDEN SVĚT NA ŠKOLÁCH**

Dotazníkové šetření je anonymní, nepodepisujte proto prosím svůj dotazník!

Napište prosím jen název školy, na které studujete: _____

1. Následujícím aktivitám se věnuji...

(zakroužkujte odpovídající možnost)

	velmi často	celkem často	občas	jen výjimečně	nikdy
Chodím do kurzu/kroužku (jazykový, výtvarný, sportovní, skaut apod.)	1	2	3	4	5
Připravuji se do školy	1	2	3	4	5
Chodím na brigády	1	2	3	4	5
Jsem někde s kamarády (v klubu, hospodě, venku apod.)	1	2	3	4	5
Nakupuji v obchodních centrech	1	2	3	4	5
Chodím do kina	1	2	3	4	5
Chodím na koncerty	1	2	3	4	5
Chodím do divadla	1	2	3	4	5
Chodím do přírody, na výlety	1	2	3	4	5
Trávím čas s rodinou	1	2	3	4	5
Sleduji TV	1	2	3	4	5
Surfuji na internetu	1	2	3	4	5
Komunikuji s kamarády a známými přes internet (Facebook, ICQ, Skype, chat apod.) nebo mobilní telefon (telefonování, SMS)	1	2	3	4	5
Hraji počítačové hry (včetně on-line her)	1	2	3	4	5
Poslouchám hudbu	1	2	3	4	5
Čtu časopisy	1	2	3	4	5
Čtu knihy	1	2	3	4	5
Sportuji (individuálně, ve fitness centru, s přáteli apod.)	1	2	3	4	5
Jiné aktivity	1	2	3	4	5

2. V rámci běžné denní elektronické komunikace využívám...

(zakroužkujte odpovídající možnost)

	velmi často	celkem často	občas	jen výjimečně	nikdy
Mobilní telefon	1	2	3	4	5
E-mail	1	2	3	4	5
Sociální sítě (Facebook, Twitter apod.)	1	2	3	4	5
Skype, ICQ, chat	1	2	3	4	5

3. Za největší problémy města/vesnice, ve kterém bydlím, považují:

(označte maximálně 5 možností)

- a) Špatné životní prostředí
- b) Dopravní situaci
- c) Místní politickou reprezentaci
- d) Cizince a přistěhovalce
- e) Nedostatek příležitosti ke kulturnímu vyžití
- f) Špatné mezilidské vztahy
- g) Soužití s romskou menšinou
- h) Drogy
- i) Kriminalitu
- j) Rasismus
- k) Nezaměstnanost
- l) Korupci
- m) Bezdомovectví
- n) Jiné _____

4. Ze seznamu v otázce č. 3 považuji za nejzávažnější...

(vypíšte písmena odpovědí v pořadí podle závažnosti):

- 1) _____ (nejzávažnější)
- 2) _____
- 3) _____

5. O problému 1) v otázce č. 4. získávám informace nejčastěji...

(zakroužkujte jednu odpověď):

Od rodinných příslušníků	1
Od kamarádů a známých	2
Z médií	3
Osobní zkušenosti	4
Odjinud (doplňte odkud)	5

6. Domnívám se, že řešení problému 1) v otázce č. 4.

(zakroužkujte jednu odpověď):

Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat	1
Můžu ovlivnit a chystám se to udělat	2
Nemůžu ovlivnit	3

7. Domnívám se, že o problému 1) v otázce č. 4. mám
(zakroužkujte jednu odpověď):

Dostatek informací	1
Nedostatek informací	2

8. Za největší problém České republiky považuji (označte maximálně 5 možnosti):

- a) Špatné mezilidské vztahy
- b) Cizince a přistěhovalce
- c) Korupci
- d) Drogy
- e) Nekvalitní školství a vzdělávání
- f) Rasismus
- g) Konzumní způsob života
- h) Politickou reprezentaci
- i) Špatné životní prostředí
- j) Nedobrou práci policie
- k) Nezaměstnanost
- l) Špatnou vymahatelnost práva
- m) Kriminalitu
- n) Ekonomickou situaci
- o) Soužití s romskou menšinou
- p) Prostituci
- q) Vlekoucí se soudní spory
- r) Nekvalitní zdravotní péči
- s) Jiné _____

9. Ze seznamu v otázce č. 8. považuji za nejzávažnější
(vypíšte písmena odpovědí v pořadí podle závažnosti):

- 1) _____ (nejzávažnější)
- 2) _____
- 3) _____

10. O problému 1) v otázce č. 9. získávám informace nejčastěji
(zakroužkujte jednu odpověď):

Od rodinných příslušníků	1
Od kamarádů a známých	2
Z médií	3
Osobní zkušenosti	4
Odjinud (doplňte odkud)	5

11. Domnívám se, že řešení problému 1) v otázce č. 9.
(zakroužkujte jednu odpověď):

Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat	1
Můžu ovlivnit a chystám se to udělat	2
Nemůžu ovlivnit	3

12. Domnívám se, že o problému 1) v otázce č. 9. mám
(zakroužkujte jednu odpověď):

Dostatek informací	1
Nedostatek informací	2

13. Za největší problémy současného světa považuji
(označte maximálně 5 možnosti):

- a) Globální oteplování
- b) Nemoci (AIDS a jiné)
- c) Špatné mezilidské vztahy
- d) Chudobu v rozvojových zemích
- e) Rasismus
- f) Války a konflikty
- g) Přistěhovalectví
- h) Špatné životní prostředí
- i) Drogy
- j) Nedostatečnou ochranu lidských práv
- k) Konzumní způsob života
- l) Terorismus
- m) Globalizaci
- n) Nedemokratické režimy
- o) Přelidnění
- p) Negramotnost
- q) Náboženství
- r) Jiné _____

14. Ze seznamu v otázce č. 13. považuji za nejzávažnější
(vypište písmena odpovědi v pořadí podle závažnosti):

- 1) _____ (nejzávažnější)
2) _____
3) _____

15. O problému 1) v otázce č. 14. získávám informace nejčastěji
(zakroužkujte jednu odpověď):

Od rodinných příslušníků	1
Od kamarádů a známých	2
Z médií	3
Osobní zkušenosti	4
Odjinud (doplňte odkud)	5

16. Domnívám se, že řešení problému 1) v otázce č. 14.
(zakroužkujte jednu odpověď):

Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat	1
Můžu ovlivnit a chystám se to udělat	2
Nemůžu ovlivnit	3

17. Domnívám se, že o problému 1) v otázce č. 14. mám
(zakroužkujte jednu odpověď):

Dostatek informací	1
Nedostatek informací	2

18. Co by pro vás osobně bylo dostatečně silným impulsem k tomu, abyste se začal/a více osobně angažovat v občanské společnosti?

19. Z níže uvedených faktorů vyberte dva, které podle vás nejvíce ovlivňují soužití většinové společnosti s romskou menšinou.

Nizké vzdělání Romů jako důsledek špatné vzdělávací politiky	1
Nizké vzdělání Romů jako důsledek neochoty Romů se vzdělávat	2
Nezaměstnanost Romů jako důsledek jejich neschopnosti prosadit se na trhu práce	3
Nezaměstnanost Romů jako důsledek jejich neochoty pracovat	4
Zadluženost Romů jako důsledek predátorského chování lichvářů či některých poskytovatelů úvěrů	5
Zadluženost Romů jako důsledek špatné správy majetku ze strany Romů	6
Projevy rasismu ze strany většinové společnosti	7
Projevy rasismu ze strany romské menšiny	8
Negativní osobní zkušenost členů většinové společnosti s Romy a naopak	9
Jiný (doplňte jaký):	10

20. Zpravodajství (zprávy) v médiích sleduji
(zakroužkujte jednu odpověď):

Pravidelně	1
Občas	2
Téměř nikdy	3

21. Ve kterém z médií sledujete zpravodajství (zprávy) nejčastěji?

(Lze zakroužkovat více odpovědí, v případě zakroužkování odpovědi 6 doplňte):

TV (doplňte stanici)	1
Rádio (doplňte stanici)	2
Internet (doplňte portál)	3
Noviny (doplňte název novin)	4
Teletext	5
Jiné z médií (doplňte jaké)	6

22. Z médií v předchozí otázce (č. 21) úplně nejčastěji sleduji (doplňte):

23. O aktuálních společenských a politických tématech, která mě zajímají, se nejčastěji dozvídám (Ize zakroužkovat více odpovědi, v případě zakroužkování odpovědi 7 doplňte):

Od rodinných příslušníků	1
Od kamarádů a známých	2
Ze školní výuky	3
Z internetu	4
Z televize	5
Z novin a časopisů	6
Odjinud (doplňte odkud)	7

24. Z možnosti v předchozí otázce (č. 23) je mým nejčastějším zdrojem informací (doplňte):

25. Představte si, že byste nyní mohl/a volit v parlamentních volbách. V takovém případě byste se voleb (zakroužkujte jednu odpověď):

Zúčastnil/a	1
Nezúčastnil/a	2
Nevím	3

26. Pokud jste na předchozí otázku (č. 25) odpověděli „Nezúčastnil/a“ nebo „Nevím“, napište stručně své důvody:

27. Ze stávajících politických stran byste při parlamentních volbách volil/a

(doplňte jen v případě, že jste u otázky č. 25 uvedli odpověď 1):

(Následující možnosti jsou řazeny podle abecedy a byly vybrány na základě výsledků Studentských voleb 2010, ve kterých se tyto politické strany umístily na prvních 10 místech.)

Česká pirátská strana (Piráti)	1
Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)	2
Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS)	3
Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)	4
Moravané	5
Občanská demokratická strana (ODS)	6
Strana práv občanů ZEMANOVCI	7
Strana zelených (SZ)	8
TOP 09	9
Věci veřejné (VV)	10
Jinou stranu (doplňte jakou):	11

28. Při tzv. „volbách nanečisto = studentských volbách“ mají studenti ve věku 15-20 let možnost volit politické strany stejně jako v parlamentních volbách. Pokud byste měl/a takovou možnost, studentských voleb byste se:

Zúčastnil/a	1
Nezúčastnil/a	2
Nevím	3

29. Myslím si, že život v socialistickém Československu byl ve srovnání se současností (zakroužkujte jednu odpověď):

mnohem lepší	1
spíše lepší	2
podobný	3
spíše horší	4
mnohem horší	5

30. Život v Československu v letech 1948 až 1989 bych stručně charakterizoval/a takto:

31. Myslím, že o období od roku 1948 do roku 1989 v Československu toho vím (zakroužkujte jednu odpověď):

dost	1
málo	2
téměř nic	3
nedokážu posoudit	4

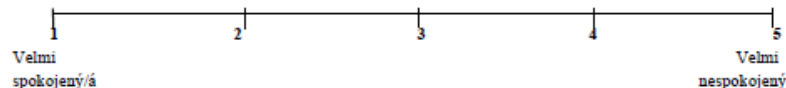
32. O období od roku 1948 do roku 1989 v Československu...

(zakroužkujte jednu odpověď):

se chci dozvědět více	1
se nechci dozvědět více	2
nemám jednoznačný názor	3

33. Vyjádřete na stupnici, jak jste momentálně ve svém životě spokojený/á

(1 = velmi spokojený/á, 5 = velmi nespokojený/á, zakroužkujte odpovídající číslo):

34. Pro dosažení pocitu životní spokojenosti je pro mě nejdůležitější (doplňte):

35. Můj pocit celkové životní spokojenosti by výrazně zvýšilo (doplňte):

36. Za svůj životní vzor považuji (doplňte):

37. Označte (jako ve škole – známkou 1 až 5) vaši spokojenost se školou, kam chodíte, co se týká kvality vzdělávání:

38. Zhodnoťte celkovou atmosféru ve vaší škole (zakroužkujte jednu odpověď):

Velmi přátelská	1
Spíše přátelská	2
Neutrální, ani nepřátelská ani přátelská	3
Spíše nepřátelská	4
Velmi nepřátelská	5

39. Nakolik vás baví škola, kterou navštěvujete (zakroužkujte jednu odpověď):

Do školy chodím velmi rád/a, ráno se tam skoro vždy těším	1
Do školy chodím spíše rád/a, většinou se ráno do školy těším	2
Do školy nechodím ani rád/a ani nerad/a, do školy se těším jen výjimečně, ale nebojím se tam chodit	3
Do školy chodím spíše nerad, často mám ráno obavy z toho, co mě čeká	4
Do školy chodím velmi nerad/a, skoro vždy se ráno bojím tam jít	5

40. Co by podle vás měla škola studenta naučit? Zakroužkujte maximálně 5 dovedností, které považujete pro svůj budoucí život za nejdůležitější:

Umět komunikovat	1
Mluvit cizím jazykem	2
Umět veřejně vystupovat	3
Naučit se kriticky myslet	4
Naučit se vyhledávat a zpracovávat informace	5
Umět vyjádřit svůj názor	6
Získat praktické dovednosti	7
Naučit se řešit problémy	8
Naučit se diskutovat	9
Naučit se toleranci	10
Získat základní vědomosti	11
Naučit se spolupracovat	12
Být schopný orientovat se v dění ve společnosti, ve světě	13
Být samostatný	14
Jmé:	15

41. Chtěl/a bych žít v jiném státě

(zakroužkujte jednu možnost):

Ano, dlouhodobě (více jak 1 rok)	1
Ano, krátkodobě (do 1 roku)	2
Ne	3

42. Pokud jste na předchozí otázku (č. 41) odpověděli kladně, napište, jaký stát byste si pro život vybral/a (doplňte):

43. Cestování a pobyt v zahraničí jsou pro mě

(zakroužkujte):

Hodně důležité	1
Důležité	2
Spíše nedůležité	3
Nedůležité	4
Nemám jasný názor	5

44. Napište, kolik týdnů ročně strávíte průměrně v zahraničí:

45. Z toho je následující počet týdnů strávený pracovně nebo v rámci školy:

46. To, že jsme součástí Evropské unie, hodnotím

(zakroužkujte jednu odpověď):

Velmi kladně	1
Spiše kladně	2
Spiše záporně	3
Záporně	4
Nemám jasný názor	5

47. Zkuste několika slovy zdůvodnit svou odpověď v předchozí otázce (č. 45):

A. Domluví se (můžete zakroužkovat více odpovědi):

Anglicky	1
Německy	2
Španělsky	3
Francouzsky	4
Rusky	5
Jinak (ne česky a slovensky), (doplňte jak)	6

B. Životní úroveň své rodiny považují za (zakroužkujte):

Velmi vysokou	1
Spiše vysokou	2
Střední	3
Spiše nízkou	4
Velmi nízkou	5

C. Nejvyšší dosažené vzdělání rodičů (zakroužkujte):

	Otec	Máma
ZŠ	1	1
Vyučen/vyučená	2	2
SŠ bez maturity	3	3
SŠ s maturitou	4	4
Vyšší odborné	5	5
VŠ	6	6

D. Jsem (zakroužkujte):

Muž	1
Žena	2

E. Můj věk (doplňte):

F. Třída, ve které studuji, patří do následujícího typu školy: (zakroužkujte):

Gymnázium	1
Střední odborná škola	2
Odborné učiliště s maturitou	3
Odborné učiliště bez maturity	4

G. Velikost města/vesnice, ve které bydlím (zakroužkujte):

Do 1.000 obyvatel	1
1.000 - 5.000 obyvatel	2
5.000 - 10.000 obyvatel	3
10.000 - 100.000 obyvatel	4
Nad 100.000 obyvatel	5

H. Kraj, ve kterém bydlím (zakroužkujte):

Praha	1
Středočeský	2
Plzeňský	3
Karlovarský	4
Ústecký	5
Liberecký	6
Královéhradecký	7
Pardubický	8
Vysočina	9
Jihočeský	10
Jihomoravský	11
Zlínský	12
Olomoucký	13
Moravskoslezský	14

Jeden svět
na školách

Projekt byl podpořen grantem z nadace CEE Trust
(Fond pro občanskou společnost ve střední a východní Evropě).

Projekt byl podpořen z dotačního programu MŠMT na podporu
vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.

Tento projekt byl realizován za finanční podpory Evropské
unie. Za obsah publikací odpovídá výlučně autor. Publikace
nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise
neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem.

Trust for Civil Society
in Central and Eastern Europe

GŘ pro vzdělávání a kulturu
Program „Evropa pro občany“

Generálním partnerem Jednoho světa na školách
je Nadační Fond AVAST.

Partnerem Jednoho světa na školách je sdružení CZ.NIC,
správce české národní domény .CZ.

